

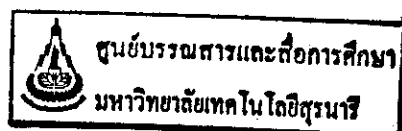
การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวนัฐชานนท์ เจียนมะเริง
รหัสประจำตัวนักศึกษา A 4572206

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

น.ส.นัฐชานนท์ เจียนมะเร็ง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี

การวิจัยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ เป็นการศึกษาคำแนะนำของกองทุนหมู่บ้านและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางด้านบวกและด้านลบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลให้เป็นกองทุนที่เข้มแข็ง โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบรายงาน บร. 1 – บร. 12 และจากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในที่นี่หมายถึงกองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

จากการวิจัยพบว่า กองทุนหมู่บ้านพระ มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้านตนเองให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชน ประชากรในหมู่บ้านมีความรับผิดชอบ สามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี จึงทำให้หมู่บ้านพระเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและพัฒนากองทุนของตนเองให้เป็นกองทุนที่ยั่งยืนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา น.ส.นัฐชานนท์ เจียนมะเร็ง

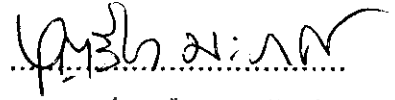
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

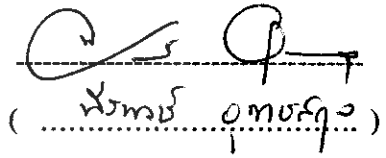
อาจารย์ที่ปรึกษา

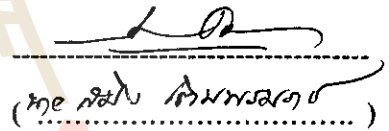
.....

(อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี)

กรรมการสอบ

.....
(ผังทวิช อนุพงศ์)

.....
(ทศ ศิลา สิมพรวน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมิน โครงการ

.....
(อ.ศ. ทองพละ พงเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านคือ อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี และ คุณสมิง เดิมพรมราช ที่สละเวลาในการให้คำปรึกษาและคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ ขอขอบคุณ คุณสะอาด สุวรรณเทพ พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนที่ให้ข้อมูลและให้การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการเรียนตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ รัฐบาลไทยที่ได้ให้ทุนการศึกษาตลอดหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานที่ช่วยกันทำงานตลอดโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา- มารดา ซึ่งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ผู้จัดทำเห็นสมควรที่จะมอบคุณความดีและเกียรติคุณเหล่านี้แก่ทุกคนที่กล่าวมานี้ รวมถึงบุคคลที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวนัฐชานนท์ เจียนมะเริง

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	1
1.3 กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
แผนภูมিরะบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้าน	3
1.4 วิธีดำเนินการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	8
2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	13
2.3 การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	14
2.4 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน	15
2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6	16
2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	20
2.7 หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล	20
2.8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	24
2.9 หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	26
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
3.1 รูปแบบการประเมินและวิธีการประเมิน โครงการ	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	35
3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	36
3.4 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	37
3.5 การเก็บรวมข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
4.1 สภาพทั่วไปของบ้านพระ หมู่ 6	50
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน	53
4.2.1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน	67
4.2.3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้	68
4.2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน	71
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 อภิปรายผลสรุป	
5.1.1 สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน	77
5.1.2 การบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	77
5.1.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน	82
5.1.4 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้	83
5.1.5 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน	84
5.2 ข้อเสนอแนะ	
5.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุน	85
5.2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	85
5.2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพ	85
5.2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน	85
5.2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป	86
เอกสารอ้างอิง	87
ภาคผนวก ก.	88
ภาคผนวก ข.	97
ประวัติผู้เขียน	137

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
1	จัดประชุมเวทีชาวบ้านระดับหมู่บ้าน	89
2	จัดประชุมเวทีชาวบ้านระดับตำบล (บร. 10 และ บร. 12)	89
3	จัดประชุมเวทีชาวบ้านระดับตำบล (บร. 10 และ บร. 12	90
4	การจัดประชุมชาวบ้านระดับตำบลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายชุมชน	90
5	การจัดประชุมชาวบ้านระดับตำบลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายชุมชน	91
6	กิจกรรมของผู้กู้เงินกองทุนเพื่อประกอบอาชีพเสริมสวย	91
7	กิจกรรมการเลี้ยงปลาของผู้กู้	92
8	ผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงปลาของผู้กู้	92
9	แสดงถึงความสามัคคีของชาวบ้านที่ช่วยกันจับปลา	93
10	สวนผักของผู้ประกอบอาชีพทำการเกษตร	93
11	วิธีรดน้ำผักของชาวบ้าน	94
12	การเลี้ยงวัวของผู้กู้เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์	94
13	แผนที่หมู่บ้านพระ หมู่ 6	95
14	แผนที่ตำบลมะเรียง	96

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้มีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

หมู่บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

1.2 บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.3 บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจของบ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับความกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน ทำให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง

1.5 ประชาชนในบ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

3) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

4) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

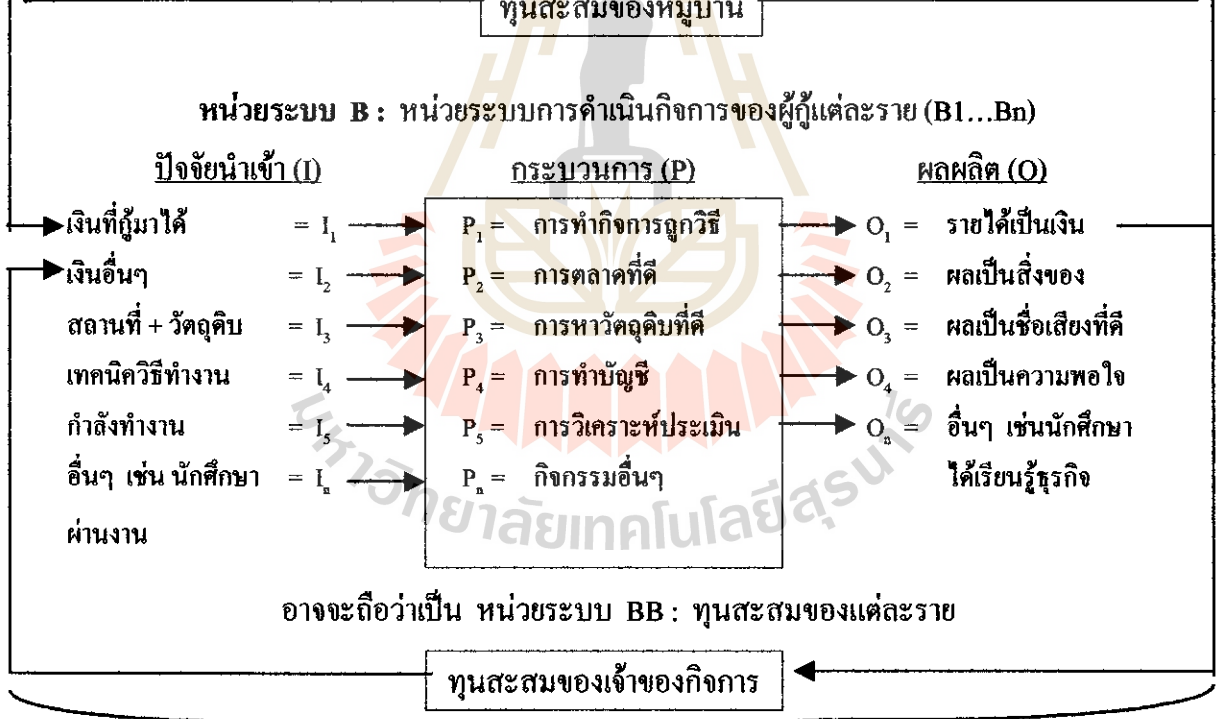
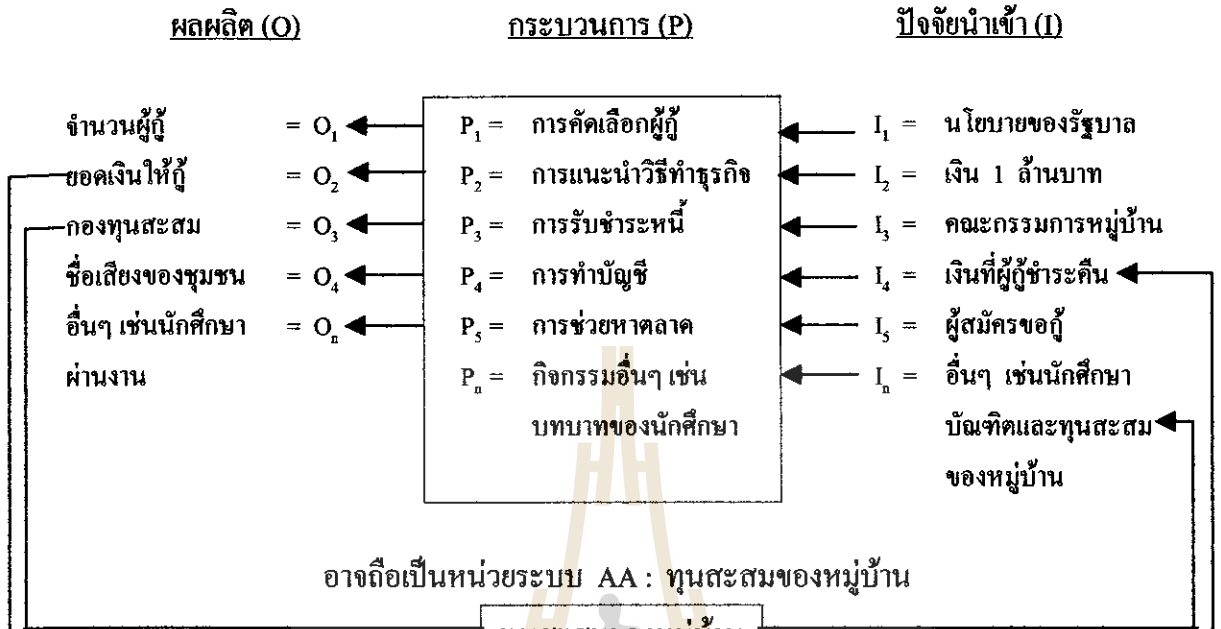
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชิพพ์โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

บริษัท (C)

แผนภูมิระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือหน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำ ดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

4. วิธีดำเนินการ

เพื่อให้ได้ยึดแนวทางการประเมินที่สำคัญ 2 รูปแบบคือ

1. รูปแบบ “จากบนลงล่าง” (Top down) หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ และบุคลากรในเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ จากผู้รับผิดชอบระดับสูงไปสู่ระดับต่ำ ตัวอย่างเช่น จากประธานกองทุนหมู่บ้าน รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการ และคณะกรรมการกองทุน

2. รูปแบบ “จากล่างสู่บน” (Bottom up) หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ รวมทั้งกลุ่มบุคคลเป้าหมายของโครงการ และกลุ่มบุคคลที่น่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเริ่มจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลระดับขั้นผู้น้อยหรือระดับล่าง ไปสู่ระดับขั้นผู้ใหญ่หรือระดับบน เช่น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกองทุน เป็นต้น

ในการวิเคราะห์ทั้งสองรูปแบบได้อาศัยข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานเชิงประจักษ์ต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ในการประเมินผลครั้งนี้ จะรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสังเกตจากนั้นจึงจะนำข้อมูลมา วิเคราะห์ดำเนินการจะวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูลจาก บร. 1 ถึง บร. 12 ที่บัณฑิตได้ปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่ทำการวิจัยอยู่ด้วย

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

- บร.1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 17 – 21 ธันวาคม พ.ศ. 2544
- บร.2 ครั้งที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 24 – 27 ธันวาคม พ.ศ. 2544
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 – 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
- บร.3 ครั้งที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2544
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 – 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2545
- บร.4 ระยะเวลาดำเนินการเดือนธันวาคม – เดือนกันยายน เก็บรายงานเป็นรายเดือน
- บร.5 ครั้งที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2545
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
- บร.6 จัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้ตามอาชีพส่งรายงานเป็นระยะ ๆ
- บร.7 ครั้งที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 24 – 27 ธันวาคม พ.ศ. 2544
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 – 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
- บร.8 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545
- บร.9 ครั้งที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2544
ครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 – 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2545
- บร.10 จัดเวทีสัมมนาสรุปบทเรียนระดับหมู่บ้านและตำบลระหว่างเดือนกันยายน
- บร.11 แบบเจาะลึกกรณีเก็บรายงานเป็นระยะ ๆ
- บร.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ระยะเวลาดำเนินงานระหว่างเดือนมีนาคม

2. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุน ฯ

3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ฯ และ แนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้าน

3. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1) กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง เงินกองทุนของหมู่บ้านที่รัฐจัดสรรงบประมาณลงมาให้ เพื่อให้เป็นทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามกฎ ระเบียบที่กองทุนกำหนดไว้

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่รับสมัครเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเข้ามาทำงานบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านให้เป็น ไปอย่างมี ระบบ ระเบียบ และแบบแผน

4) ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่รับสมัครเข้าร่วมเป็น คณะ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการให้ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกองทุนหมู่บ้าน

5) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับ ของระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ที่คณะกรรมการและชาวบ้านร่วมกันตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

- 1) นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 3) การติดตามการสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
- 5) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล
- 8) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 9) หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
 - การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - ความเข้มแข็งของชุมชน
 - เครื่องมือองค์การการเรียนรู้
 - ประชาคม
 - การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - ธุรกิจชุมชน
 - ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แสดงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและเสริมรายได้ให้แก่

ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้จัดตั้งกองทุนเสร็จแล้ว และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการประเมินผลโครงการ

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงานหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
2. ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
4. ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 : 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญกล่าวคือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะนายกรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัชมมนตรีเป็นกรรมการ และเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- (6) อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) อกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะเข้าไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งยังกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้กรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบ ได้เบียดประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบียดประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธาน และบุคคลที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ และที่ปรึกษาคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีก

ข้อ 8 การพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นตำแหน่งเมื่อ (1) ตาย (2) ลาออก (3) เป็นบุคคลล้มละลาย (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) กำหนดนโยบายจัดตั้งบริหารกองทุน (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน (4) กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศจัดตั้งหา แนวทางบริหารกองทุน (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับ คณะกรรมการกองทุน (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะทำงาน (8) ออกระเบียบคำสั่งประกาศอื่นๆ (9) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการส่วนอื่นไปช่วยปฏิบัติงาน (10) รายงานการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมคณะอนุกรรมการต้องมีคณะอนุกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการได้เบียดำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ (3) ศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบาย แนวทางบริหารกองทุน (5) ดำเนินการและประสานกับส่วนราชการและองค์การต่างๆ (6) จัดให้มีการสนับสนุนการประชุมฝึกอบรมบุคลากร (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ (8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและเสนอแนะแก่คณะกรรมการ (9) ดำเนินการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆดำเนินการ (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี (11) ดำเนินการอื่นใดตามคณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตาม ข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติการประชุม
3. วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วม ร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
6. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2530
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมด้านต่างๆดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน
 - ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่นๆ
 - ผลผลิตการเกษตรที่มีการแปรรูป
 - ผู้ดำเนินการแปรรูปผลผลิต
 - การจัดหาวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตสินค้า
 - การส่งผลผลิตไปจำหน่าย

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

1. จำนวนที่เข้าประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ
2. วิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
4. การตรวจสอบคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
5. การประเมินจำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนมีจำนวนเท่าใด
6. รายชื่อคณะกรรมการกองทุนฯ ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษา

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
2. ระเบียบข้อบังคับต่างๆครบถ้วนหรือไม่
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

1. จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
2. จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านปัจจุบัน
3. จำนวนเงินที่สมาชิกมีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ ถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาคหรือให้เปล่า
4. การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน

5. การเชื่อมโยงกับองค์กร เครือข่าย ชุมชน ภายนอกหมู่บ้าน

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้กระจายอย่างทั่วถึง
2. วิธีการบริหารเงินกองทุนให้หมุนเวียนอย่างทั่วถึง
3. กองทุนหมู่บ้านจะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมใดบ้าง
4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
5. วิธีควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงในการให้กู้
7. วิธีการแก้ไขในกรณีสมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วและไม่ส่งคืนตามสัญญา
8. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านในการจัดสรรสวัสดิการให้แก่ประชาชน
9. ข้อคิดเห็นในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
10. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพระ
ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านพระ

พ.ศ. 2544

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพระ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการอดออม เสียสละ เอื้ออาทร เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม และเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลซึ่งเล็งเห็นปัญหาความยากจนของประชากร โดยกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพระไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพระว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านพระ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 101 หมู่ 6 ต.มะเริง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นไป

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว
- (3) เพื่อส่งเสริมการออกทรัพย์ด้วยวิธีการ การฝากเงิน และการรับฝาก

- (4) เพื่อบริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (5) เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (6) เพื่อนำดอกผลมาจัดเป็นกองทุนสวัสดิการ
- (7) เพื่อพัฒนาให้สมาชิกเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีวอบายมุข รู้จักสามัคคีอุดหนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้จักใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ คิดแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน

ข้อ 5. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (2) ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิก
- (3) เงินกู้ยืม
- (4) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (5) เงินสมทบจากกลุ่ม หรือองค์กรสมาชิกและเงินบริจาค
- (6) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

ข้อ 6 คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ที่พำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านพระ โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านพระ หมู่ 6
- (2) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (3) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (4) เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการระเบียบของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- (5) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (6) เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านเป็นสำคัญนับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 7 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- (2) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
- (3) เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาเห็นสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ข้อ 8 สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับการอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือ ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง สองในสามของผู้เข้า ร่วมประชุม

- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุน หรือ แสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- (6) จงใจปิดบังความจริง อันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

ข้อ 9 สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาตตามความประสงค์ต่อไป

ข้อ 10 ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 11 การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกรายละ 10 บาท

ข้อ 12 สมาชิกแรกเข้าจะต้อง ชำระค่าธรรมเนียมรายละ 10 บาท

ข้อ 13 วงเงินกู้

ให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่ขอกู้เกินสองหมื่นบาทคณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งต้อง ไม่เกินห้าหมื่นบาท

ข้อ 14 การทำสัญญา

เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 15 ข้อกำหนดหลักประกันเงินกู้

- (1) เงินกู้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องมีผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน เป็นบุคคลที่มีงานทำเป็นหลักแหล่งน่าเชื่อถือที่จะรับผิดชอบเงินกู้แทนได้ พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน
- (2) เงินกู้เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองหมื่นบาท จะต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน
- (3) เงินกู้เกินสองหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ต้องให้สมาชิกอย่างน้อย 3 คน เป็นผู้ค้ำประกัน หรือ หลักทรัพย์ค้ำประกันแล้วแต่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควร (ใช้อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้)

ข้อ 16 การชำระคืนเงินกู้

ให้สมาชิกผู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี นับแต่วันทำสัญญา และอนุมัติเงินกู้ โดยให้จ่ายเป็นงวดในเวลา 3 เดือนต่องวด อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละหนึ่งบาทต่อเดือน

ข้อ 17 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

เมื่อสิ้นสุดปีทางบัญชีของกองทุนได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

- (1) เป็นเงินทุนการศึกษา และพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละสี่สิบ
- (2) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนร้อยละสิบ
- (3) เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละสี่สิบ
- (4) เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการแก่สมาชิกในอัตราร้อยละสิบ
- (5) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควร ในอัตราร้อยละสิบ
- (6) อัตรารักษาความเสี่ยง ในอัตราร้อยละสิบ

ข้อ 18 การจัดทำบัญชี

กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละหนึ่งครั้งให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังต่อไปนี้

- (1) บัญชีเงินฝากออกทรัพย์
- (2) รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- (3) สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในปีบัญชีที่ล่วงมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 19 การประชุมใหญ่สมาชิก

ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยที่วาระการประชุมดังนี้

1. ประธานกล่าวเปิดประชุม
2. เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
3. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนต่อสมาชิก
4. เสร็จบัญชีรายงานฐานะทางการเงิน
5. เรื่องอื่น ๆ ถ้ามี
6. สรุปผลและปิดการประชุม

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

นายสมหวัง เกิดมะเริง

ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพระ

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตาม หมวด 7 ว่าด้วยการ กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระดังนี้

6.1 ถ้าสมาชิกกองทุนฯ ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนจะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุ วัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและยื่นต่อคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้

6.2 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีกู้เกินกว่านี้ คณะกรรมการกองทุนต้องเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาชี้ขาด แต่ทั้งนี้อนุมัติรายหนึ่งได้ไม่เกินห้าหมื่นบาท

6.3 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามข้อให้บันทึกความเห็นในแบบ คำขอกู้ยืมพร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินให้กับผู้กู้และธนาคาร ได้รับทราบโดยเร็ว

6.4 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กองทุนกำหนด

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงพอแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้ง และมีการ ประเมินรวมสรุปหลัง โครงการประชุมสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการประชุมแบบ จำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชีพฟ์ จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

นิตา ชูโต ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือ การประเมิน โครงการ (นิตา ชูโต , 2531 : 17-19) ดังนี้

การประเมินโครงการแบบชีพฟ์โมเดลจะเน้นการประเมินเป็นขบวนการต่อเนื่อง ในการหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการเพื่อหาทางเลือกที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ของผู้บริหาร โดยการตัดสินใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมี 4 แนวทาง คือ

(1) การตัดสินใจ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง (Metamorphic) เมื่อรับข้อมูลใหม่สุดที่ แน่ใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

- (2) การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงแก้ไขกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้เกิดดุลยภาพในองค์กร โดยปกติ (Homeostasis)
- (3) การตัดสินใจเพื่อปรับปรุง (Incremental) พัฒนาให้องค์กร ดีขึ้น คือ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญแก้ไขและนำเทคนิคมาใช้ เปลี่ยนแปลง
- (4) การตัดสินใจโดยนำความคิดริเริ่มมาทดลองทำเพื่อคุณผล และโอกาสของการเปลี่ยนแปลง (Neomobilistic) จากการตัดสินใจดังกล่าวของ Stufflebeam จึงแยกการตัดสินใจได้ 4 ประเภท คือ
1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อวางวัตถุประสงค์ (ประเมินสภาพแวดล้อม Context Evaluation)
 2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางโครงสร้างเพื่อวางขบวนการ (ประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation)
 3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการควบคุมดัดแปลงขบวนการ (ประเมินกระบวนการ Process Evaluation)
 4. การตัดสินใจจากผลของโครงการ (ประเมินผลผลิต Product Evaluation)

รัตนะ บัวสน ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล” ในหนังสือ การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน (รัตนะ บัวสน , 2538 : 110-113) ดังนี้

CIPP เป็นคำย่อมาจากส่วนประกอบต่างๆที่จะทำการประเมินโครงการที่จะทำการประเมินได้แก่ Context Evaluation คือการประเมินสภาวะแวดล้อมที่จะนำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ประเมินสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการซึ่งมีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลว Input Evaluation คือการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ ประเมินทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ Process Evaluation คือการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินวิธีจัดกิจกรรมของปัจจัยนำเข้า Product Evaluation คือการประเมินผลผลิตของโครงการว่าผลที่ได้รับของโครงการมีมากน้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

อุดม จำรัสพันธ์ และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล” ในหนังสือ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา (อุดม จำรัสพันธ์ และคณะ , 2545 : 89-91) ดังนี้

สตีฟเฟิลบีม ได้จำแนกการประเมินไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหารในการกำหนดประเด็นการประเมิน สตีฟเฟิลบีม ได้กำหนดไว้ 4 ประเภท คือ

- (1) การประเมินสภาวะแวดล้อม(Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนทำโครงการ
- (2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation : I) พิจารณาทรัพยากรที่นำมาดำเนินโครงการ

- (3) การประเมินกระบวนการ(Process Evaluation : P) หาข้อบกพร่องเพื่อเป็นข้อมูล ในการแก้ไข พัฒนาโครงการ
- (4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น(Product Evaluation : P) เปรียบเทียบผลที่ได้ว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

การประเมินด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสถานะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1.1 Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดัน จากภายนอกระบบ (Opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ได้ ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่าง กว้าง ๆ เช่น การสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การประเมินค่านิยมของชุมชน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจสถิติประชากร ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ ทำให้สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป คำถามที่ใช้ในการประเมินสถานะแวดล้อมแบบ Contingency Mode คือ คำถามประเภท “ถ้า...แล้ว”

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยคำว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2.2 ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไรที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปของตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างทำไค วางแผนและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสภาวะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธี คือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งต่อไปนี้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม บุคลากรและนักศึกษา วิธีการสื่อสาร การให้เหตุผล ความเข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ เป็นต้น

2. เกี่ยวกับการวางโครงการและการตัดสินใจก่อนวางแผน โดยผู้อำนวยโครงการระหว่างการดำเนินโครงการนั้น

3. ระบุการจะบอกลักษณะสำคัญใหญ่ ๆ ของโครงร่างโครงการ เป็นต้นว่า มโนทัศน์ที่ต้องการสอน และปริมาณของการอภิปรายที่จะมีในความหมายนี้ เพื่อบรรยายว่า เกิดอะไรขึ้นจริง ๆ

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจในสำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง คือ

1. การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ

การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินกระบวนการ และบุคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเองการปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะ เมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนเสร็จแล้ว และได้รับการอนุมัติให้กองทุนรับการเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืน โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักในการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิต

4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของ หมู่บ้านที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 คน ยกระดับฐานะการศึกษา และรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อย่างเป็นระยะๆ

วงเงินค่าใช้จ่าย : 5,077,119,790 บาท

ค่าใช้จ่าย	รวม(บาท)
1. เงินสนับสนุนให้ทุนการศึกษา(จำนวน 74,881 คน x 6,360 บาท x 10 เดือน)	4,762,431,600
2. การทำหลักสูตร	1,095,000
3. การปฐมนิเทศบัณฑิต	115,316,740
4. การทำความเข้าใจแก่คณาจารย์	21,750,000
5. จัดพิมพ์คู่มือ	37,071,450
6. การจัดสัมมนารายไตรมาส	9,855,000
7. การติดตามผลและนิเทศของคณาจารย์	129,600,000
รวมทั้งสิ้น	5,077,119,790

พื้นที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

แผนการดำเนินงาน

มีการประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ 74,881 คน และจัดทำหลักสูตร “การศึกษา ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ” และจัดตั้งคณะกรรมการ อำนวยการคณะกรรมการดำเนินงานส่วนกลางและระดับจังหวัดทำหน้าที่ประสานงาน นักศึกษา ผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงานตามระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 ปี

แผนการเบิกจ่ายเงินเป็นรายไตรมาส

ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4	รวม
664,436,350	1,470,894,480	1,470,894,480	1,470,894,480	5,077,119,790

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. คำนึงวัตถุประสงค์สำเร็จของโครงการ

- 1) จำนวนกองทุน 1 ตำบลบาทยังคงอยู่
- 2) จำนวนบัณฑิตมีรายได้
- 3) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โครงการนี้
- 4) จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

- 1) คณะจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ
- 2) มีการประชุมสัมมนา 3 เดือน ของคณะกรรมการส่วนกลางและระดับจังหวัด

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

- 1) บัณฑิตว่างงาน จำนวน 74,881 คน ได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ เนื่องจากลักษณะของโครงการเป็นการให้ทุนฝึกอบรม และยังมีค่าบริหารจัดการสัมมนาดังกล่าว
- 2) ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรมซึ่งได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต
- 3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ แนวคิดของการมีส่วนร่วม คือการช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

- ทางด้านจิตใจและอารมณ์
- ทางด้านการกระทำ
- การรับผิดชอบ

เหตุเกิดแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ความสนใจและห่วงกังวล
- การตกลงใจร่วมกัน
- ความเคียดแค้น ความไม่พอใจ

เงื่อนไขในการมีส่วนร่วม

- ประชาชนมีอิสระในการมีส่วนร่วม (Freedom to participate)

- ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participate)
- ประชาชนต้องเต็มใจในการมีส่วนร่วม (Willingness to participate)

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

- การสร้างแรงจูงใจในสังคม เช่น การประชาสัมพันธ์ การศิขม ให้งรางวัล
- การสร้างความภูมิใจให้สมาชิก เช่น เรื่องของจิตสำนึกให้ชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน

เทคนิคการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม

- เทคนิคทางจิตวิทยา
- เทคนิคทางการประชาสัมพันธ์
- เทคนิคด้านการบริหาร

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน คือ ชุมชนที่มีศักยภาพ มีความรัก ความสามัคคี จงรักภักดี ชุมชน ทุกคนใฝ่เรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนเอง ให้มีพลังความคิดพลังสติปัญญา เพื่อการพึ่งพาตนเองในทุกด้าน รู้จักวางแผนจัดการทรัพยากรแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทุกคนหวังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ชุมชนมีเสถียรภาพ มีสันติสุข และมีคุณธรรมนำชีวิต

ลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็ง

1. เป็นชุมชนที่เรียนรู้ (Learning Organization)
 - ตั้งตัวตลอดเวลา
 - รู้ข่าว เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 - เพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นอย่างครอบคลุม ลึก
 - เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
 - ร่วมมือกันเป็นกลุ่ม
 - เกิดพลังปัญญา พัฒนาชุมชนตนเองได้
2. เป็นที่รู้จักการจัดการ (Common Management)
 - วางแผน (Planning)
 - จัดองค์การ เตรียมคน วัสดุ งบประมาณ (Organizing)
 - ปฏิบัติตามแผน (Implementing)
 - ประเมินผล (Evaluation)
3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality)
 - มีความผูกพันภักดีต่อชุมชน
 - รู้สึกเป็นเจ้าของ
 - มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- ชุมชนมีชีวิตจิตใจ
- 4. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Peaceful)
 - คนมีสันติสุข
 - มีคุณธรรม
 - มีคุณภาพ
 - มีความสมดุล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
 - มีพลังในการวางแผน

องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชน

1. การจัดการและการบริหารจัดการ
 - การจัดการและการแบ่งบทบาทหน้าที่
 - การบริหารการจัดการทรัพยากรและกระบวนการแผนประสานความร่วมมือ
2. อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม
 - มีวิสัยทัศน์ร่วมมุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี
 - เชื่อในศักยภาพของคนในชุมชน
 - มีสำนึกความเป็นชุมชนรู้จักแบ่งปัน
 - ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงคนในชุมชนได้
3. ทุน
 - ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและสำนึกเพื่อส่วนร่วม
 - เงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
 - ภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์
 - ทรัพยากรธรรมชาติ
4. มีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง
 - ขยายกิจกรรมและสมาชิก
 - เกิดการริเริ่ม โครงการใหม่ ๆ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
 - ถ่ายทอดแก่คนรุ่นหลังถัดไปเพื่อรับช่วงต่อไป
5. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง
 - สิทธิในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น
 - อำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนและต่อรองกับภาครัฐบาล
6. เครือข่ายความร่วมมือ
 - มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรม / องค์กร
 - เกิดความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะและอำนาจต่อรอง
 - เกิดการติดต่อสื่อสารแนวราบ (เป็นสาธารณะ)

7. การยอมรับจากสังคมภายนอก

- เกิดการยอมรับขององค์กรภายนอก
- ชุมชนเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองพร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนอื่น

กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ทิศทางทรัพยากรบุคคล

- เตรียมคน ผู้นำ
- ประชาชน
- คุณภาพ คู่กับคุณธรรม
- มีกระบวนการเรียนตลอดชีวิต

ขั้นที่ 2

- การกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชนและการพัฒนาทางเลือกเพื่อดำเนิน กิจกรรม
- จัดเวทีประชาคม
- รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้แก่ รู้ก่อ รู้เก็บ
- เลือกกิจกรรมแบบองค์รวม

ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

- ลักษณะเป็นแนวราบ
- มีเป้าหมายร่วมกัน
- รวมพลังกัน
- จัดการร่วมกัน
- สรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขยายเครือข่ายความร่วมมือ

- ประสานงาน
- แลกเปลี่ยน
- เรียนรู้
- สร้างกระบวนการร่วมในนโยบาย

9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

การเชื่อมโยงชุมชนหรือเครือข่ายทำให้ชาวบ้านได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ได้สื่อสารกัน ก็คือเปิดช่องทางให้ทุนทางสังคมได้ใช้ศักยภาพ เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ผลพวงของการจัดการ สวัสดิการชุมชนเร่งด่วน นอกจากคนที่มีความยากจนเร่งด่วนจะได้รับผลประโยชน์โดยตรง และตรงกับความต้องการและยังก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็น การบริหารจัดการกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนการศึกษา กองทุนอาชีพ หรือกองทุนหมุนเวียนอื่นๆ

การเรียนรู้ที่สำคัญของเครือข่ายคือการดูแลช่วยเหลือกันเอง ซึ่งดีกว่าการสงเคราะห์รูปแบบเดิมๆ ของรัฐที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้ยากลำบาก

ถ้าหากเครือข่ายมีการจัดการบริหารที่ดี ก็จะสามารถชักชวนผู้ยากลำบากซึ่งเดิมไม่เคยได้รับการยอมรับจากสังคมให้มาร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ให้โอกาสแล้วยังเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายชุมชนด้วย ไม่เพียงแต่เท่านั้น ระหว่างเครือข่าย ระหว่างชุมชนที่มีโอกาสได้พบปะกันในเวทีที่รวมเครือข่าย ในระดับจังหวัดหรือระดับภาคเพื่อร่วมขอรับการสนับสนุนจากกองทุนชุมชน ยังทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ถ่ายทอดความรู้เพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาชุมชนได้ขึ้นมากกว่าแต่ก่อน จากการทำงานของกองทุนชุมชนทำให้คนที่ใจเหมือนกันได้มาเจอกัน พูดคุยกันและร่วมมือกันทั้งในระดับชาวบ้าน ระดับเครือข่ายมาเจอกัน และระดับประชาคมเครือข่ายแบบนี้องที่จะเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องได้และควรจะต้องมีการสร้างความเข้มแข็งและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ และพัฒนากองทุนต่างๆ ให้ก้าวหน้าต่อไปได้ (อัมมาร สยามวาลา , ชุมชนเข้มแข็งคือพลังกอบกู้สังคม , พ.ศ. 2543 : 21-23)

9.4 ประชาคม

การประชาคมเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยตนเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีคำสั่ง สมาชิกที่มาวมกัน มีส่วนร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและรับผิดชอบอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ภายใต้ออบเชกกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงามของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก ความเอื้ออาทรกัน ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกลงใจในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้นี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ ประชาสังคม ” ซึ่งอยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

ประชาคมเกิดเมื่อสมาชิกของชุมชนทุกคน เช่น ชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มต่างๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. กรรมการหมู่บ้าน หมอ ผู้นำศาสนา ครู นักกฎหมาย พระ ยาวชน แม่บ้าน มัคทายก ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือแม้แต่ผู้ที่อยู่นอกชุมชนแต่สนใจที่จะมาให้การสนับสนุน ซึ่งการประชาคมจะทำให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ได้แสดงออกโดยการได้คิด ได้ทำ ได้พูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจด้วยเหตุผล และข้อตกลงของสมาชิกจากประชาคมสามารถนำไปปฏิบัติ และเกิดผลดีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ฉะนั้นมีปัญหาหรือสถานการณ์ใดในชุมชนก็ใช้ประชาคมเป็นเวทีในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบ (จเด็จ อินสว่าง และคณะ , เอกสารเกี่ยวกับการประชาคม 21 คำถามเกี่ยวกับประชาคม , พ.ศ. 2543 : 47-50)

เวทีประชาคม หมายถึง พื้นที่สาธารณะ (Public space) หรือสถานที่ที่ทุกคนมาพบปะรวมตัวกัน เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน ถกเถียง ข้อมูล ความคิดเห็น คุณค่า อุดมการณ์ ปัญหา วางแผนทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือชุมชน อาจเป็นเวทีการประชุมที่มีรูปแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนา แลกเปลี่ยนที่ศาลาวัดหรือพบกันเป็นครั้งคราว การพูดคุยในเวทีประชาคม เป็นบรรยากาศของความร่วมมือ มิตรภาพ และความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เกิดความกลมกลืน สนิทฉันท์

บทบาทของผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม

1. ช่วยค้นหาข้อมูล ให้ข้อมูล ประสบการณ์ ความคิด
2. ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลความคิดรวบยอด สรุป
3. ร่วมรับผิดชอบการจัดการแลกเปลี่ยนในเวทีให้เป็นไปตามกำหนด
4. ค้นหาความคิดร่วมของกลุ่ม
5. ช่วยกันกำหนดกิจกรรมที่เป็นความคิดเห็น มอบหมายภารกิจ นำไปสู่การปฏิบัติ

9.5 การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับ ความต้องการ ตามความจำเป็นในปัจจุบัน และความสามารถรองรับความต้องการ และ/หรือความจำเป็นในอนาคต ได้ด้วย นอกจากนี้ต้องครอบคลุมมาตรการ การรักษามรดกทางทรัพยากร ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ทำให้ประชากรมีคุณภาพดีขึ้นอย่างแท้จริง ภายในระบบนิเวศน์วิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตต่อไปทั้งนี้ ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการปรับตัว ยกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ปรับประสิทธิภาพ ทางเทคนิค และเขาวงกตปัญหา

ประสบการณ์การทำงานชุมชนของนักพัฒนาจำนวนมากพบว่า “ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ” มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการด้วยกันคือ ต้องมี องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และมีสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีองค์กรที่เข้มแข็งทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา หวังพึ่งแต่องค์กรและทรัพยากรภายนอก เมื่อถึงเวลาที่ปัจจัยภายนอกเหล่านี้ถอนตัวออกไป คนในชุมชนที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่ยาวนานก็ไม่สามารถจัดการเรื่องราวของตนเองได้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนก็ไม่เกิดแน่นอน และแม้มีองค์กรที่เข้มแข็ง แต่ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนแต่ละครอบครัวก็อยู่ไม่ได้เพราะ ไม่มีฐานทางเศรษฐกิจสนับสนุนอาชีพที่ยั่งยืน อาจพิจารณาได้หลายมิติคือ ต้องมีรายได้ เพียงพอด้วย ต้องเหมาะสมกับขีดความสามารถของครอบครัวส่วนใหญ่ด้วย และต้องไม่พึ่งพิงปัจจัยภายนอกมากเกินไป แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดน่าจะอยู่ที่มีการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานของชุมชนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่า หรือแม้แต่อากาศ เพราะถ้าฐานของชุมชนถูกทำลายเรา จะหาความยั่งยืนได้ที่

โหนดในระยะยาว องค์ประกอบที่สามคือสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ แม้เรามีองค์กร มีอาชีพ มีทางเลือกที่เหมาะสม แต่ถ้าไม่รักษาทรัพยากร ไม่รักษาสีงแวดล้อมไว้ให้สมบูรณ์ ก็เชื่อว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นฐานของชีวิต ได้ข้าวปลาจากดินและน้ำที่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้ชุมชนก็อยู่รอดไม่ได้

นอกจากองค์ประกอบสำคัญสามประการนี้แล้วถ้าเราไม่มีนโยบาย ไม่มีกฎหมายที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ก็เชื่อว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนยากที่จะอยู่รอดได้ (เรียบเรียงจากหนังสือพิมพ์ชีวิตชุมชน , พ.ศ. 2543 : 4)

ธุรกิจชุมชน

แนวคิดของธุรกิจชุมชน

1. ธุรกิจชุมชน เป็นแนวทางพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นส่วนสำคัญในการลดสถานะปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับครอบครัว เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้ 1. หน่วยงานรัฐ 2. หน่วยงานอาสาสมัครเอกชน 3. โครงการหลวง 4. บ - ว - ร

2. ธุรกิจชุมชน คือ การรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอันเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่สำคัญ โคนมีกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ และมีส่วนดำเนินกิจการตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานนั้น

3. ลักษณะเด่นของธุรกิจชุมชน คือ เป็นธุรกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการบริหาร รายได้จากยอดขายไม่มากนัก ต้นทุนในการดำเนินกิจการไม่มากนักในระยะเริ่มต้น การคิดต่อ และการให้บริการลูกค้าเป็นไปอย่างใกล้ชิด การเริ่มต้นทำได้ง่าย ประเภทของธุรกิจชุมชนแบ่งออกเป็น ธุรกิจการผลิต ธุรกิจการค้าปลีก ธุรกิจการค้าส่ง และธุรกิจบริการ นอกจากนี้ธุรกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ เปิดโอกาสให้มีการประกอบการก่อให้เกิดการจ้างงาน ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

4. การสร้างจิตสำนึกการจัดการธุรกิจชุมชนทำได้โดยรวมทำให้สังคมของท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการเพิ่มขีดความสามารถให้คนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถทางปัญญา ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และช่วยให้สังคมมีความสุข รักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม

ธุรกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยให้เกิดการสร้างงาน การลงทุน การหมุนเวียนของเงินทุนภายในประเทศ ธุรกิจชุมชนมีการบริหารงานที่อิสระ ใช้เงินในการลงทุนไม่มากนักในตอนต้นเน้นการสร้างงานในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นเป็นหลัก และสามารถ

บริหารงานได้คล่องตัว จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้บุคคลทั่วไปที่มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระสนใจศึกษาแนวทางในการประกอบอาชีพ ธุรกิจชุมชนเพิ่มขึ้น

ความหมายของธุรกิจชุมชน คือ ธุรกิจที่เป็นของชุมชนเพื่อชุมชน และบริหารจัดการโดยชุมชน ซึ่งเป็นการบริหารเน้นการกระทำในเชิงธุรกิจแตกต่างจากการกุศลหรือการช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะของสหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจชุมชนจำเป็นจะต้องแข่งขันทั้งในด้านต้นทุนและคุณภาพกับกิจการที่แสวงหากำไรของธุรกิจเอกชนตามปกติ แต่ที่จำเป็นต้องจัดทำเป็นธุรกิจชุมชนก็เพราะสมาชิกแต่ละคนไม่มีความสามารถ และความเข้มแข็งทางการเงินที่จะแข่งขันได้กับธุรกิจของเอกชนนี้

คำว่า “ ธุรกิจชุมชน ” ในความหมายของทางเศรษฐศาสตร์และการค้า หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนที่ต้องการกำไร

หรือ ธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และ/หรือช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้ และการจัดการร่วมกัน เพื่อดำเนินในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนๆ ได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

การบัญชี หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ บันทึก สรุปรายการค้าที่อยู่
ในรูปเงินตรา และตีความหมายผลสรุปนั้น

บัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ใช้

สมุดบัญชีรายรับ บันทึกการรับเงินสด/เงินฝากธนาคาร

- สมุดบัญชีรายรับกองทุน 1 ล้านบาท
- สมุดบัญชีรายรับกองทุนเงินออม
- สมุดรายจ่าย บันทึกการจ่ายเงินสด/เงินฝากธนาคาร
- สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุน 1 ล้านบาท
- สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุนเงินออม

การจัดทำรายงาน

รายงานรายได้ค่าใช้จ่ายประจำเดือนและปี (งบกำไรขาดทุน-แสดงผลการดำเนินงานในเดือนหรือสั้น ๆ)

- กองทุน 1 ล้านบาท
- กองทุนเงินออม
- รายงานงบดุลประจำเดือนและปี (งบดุล-แสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นเดือนหรือสิ้นปี)

- กองทุน 1 ล้านบาท
 - กองทุนเงินออม
- การบันทึกบัญชี**
- ยึดตามเกณฑ์เงินสด
 - บันทึกเฉพาะรายการที่รับและจ่ายสด
 - แยกบันทึกตามกิจกรรมของกองทุน
 - กองทุน 1 ล้านบาท
 - กองทุนเงินออม

ทะเบียนคุมรายละเอียด

- ทะเบียนคุมคำขอกู้
- ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
- ทะเบียนคุมเงินฝากตั้งจะ/เงินรับฝาก/เงินค้ำหุ้นรายตัว
- ทะเบียนคุมทรัพย์สิน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมินและวิธีการประเมินโครงการ

- 1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า “Authentic Evaluation”
- 2) การตัดสินคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น
- 3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มี การตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง
- 4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับซีพีพีโมเดล (CIPP Model : Context - Input - Process - Product) แบบจำลองซีพีพีโมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ
 - การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อมซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น
 - การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
 - การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
 - การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนมีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติดีที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ความหมายของประชากร

คำว่า “ประชากร” (Population) ที่ใช้ในการวิจัยมีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรืออาจเป็นสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ หิน แร่ธาตุต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งมีลักษณะที่ผู้ทำการวิจัยสามารถมองเป็นและรับรู้ได้ สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีหลายลักษณะเพื่อความสะดวกจึงจัดแบ่งประชากรของการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) ประชากรแบบจำกัด คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเท่าใด
2. ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) ประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเท่าใด

3.2 ความหมายของกลุ่มตัวอย่าง

คำว่า กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างต้องมืองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

ในการทำวิจัยเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่บ้านพระ หมู่ 6 นี้ ชาวบ้านพระ หมู่ 6 จึงถือว่าเป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างของการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินกองทุนหมู่บ้านที่ชาวบ้านได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมในด้านใดบ้าง และประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด

4. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

4.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวในบทที่ 1 แล้ว

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่
 - (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
 - (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
 - (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
 - (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)
2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินการของผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบB) ได้แก่
 - (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
 - (2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
 - (3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
 - (4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

4.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินการของผู้รู้แต่ละราย

วิธีที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอัน ได้แก่

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจนดังปรากฏในบทที่ 4

4.3 ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดบริบท หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ก. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในแบบรายงาน บร.1 ตัวชี้วัดระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่น บางคน เรียกว่า ความล้มสลายของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
8. อื่น ๆ

ข. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / ชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย ตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน

4. ด้านวัฒนธรรม

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นจึงต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้ยืม การตลาดสำหรับผลผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่น / ชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน / ท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

4.4 ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 ระบบ ดังนี้

1. ระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. ระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดระบบ A

ตัวชี้วัดระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้วในตอนที่ 3

ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 1.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
- 1.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- 1.5 ผู้สมัครขอกู้

ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 2.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 2.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 2.3 การรับชำระหนี้
- 2.4 การทำบัญชี
- 2.5 การช่วยหาตลาด

ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- 1) จำนวนผู้กู้
- 2) ยอดเงินให้กู้

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- 1) จำนวนผู้ที่ได้
- 2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 3) การขยายกิจการของผู้กู้
- 4) การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- 1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

ก. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A
2. ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A
3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
 - ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
 - หนี้สินธนาคารของผู้กู้

- หนี้สินนอกระบบของผู้กู้
- อาชีพหลักของครอบครัว
- รายได้ครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ข. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. เงินที่กู้มาได้
2. เงินอื่นๆ
3. สถานที่ และวัตถุดิบ
4. เทคนิควิธีการทำงาน
5. กำลังทำงาน

ค. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การทำกิจการถูกวิธี
2. การหาตลาดที่ดี
3. การหาวัตถุดิบที่ดี
4. การทำบัญชี
5. การวิเคราะห์ประเมิน

ง. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออก 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immedite Result)
 - รายได้เป็นเงิน
 - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิคที่ดีขึ้นเนื่องจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบผลสำเร็จไปด้วย

4.5 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองวิธีการใหม่ หมายถึง การนำวิธีปฏิบัติงาน (Process) แบบใหม่ ๆ ไปใช้กับระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ และระบบดำเนินงานของผู้แต่ละราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีใหม่ในหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. การทำบัญชีแบบใหม่
2. การหาตลาดใหม่ให้กับธุรกิจ
3. การเชื่อมโยงตลาดระหว่างหมู่บ้าน

ข. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบดำเนินงานของผู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. วิธีผสมอาหารไก่แบบใหม่
2. วิธีเลี้ยงปลาอุกแบบใหม่
3. วิธีการหาตลาดที่ดี

4.6 ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการดำเนินงาน หมายถึง การจัดกลุ่มผู้ที่ทำกิจการเดียวกัน ให้คิดกระบวนการวิธีทำงานที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพการเกษตรเลี้ยงปลาอุก ที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้าฯ กระบวนการ และผลผลิตที่ดีนั้นต้องทำอย่างไร โดยการพิจารณาตัวแปรต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ วัตถุดิบ คือ ปลาอุก แร่งาน เครื่องจักรคือ เครื่องสูบน้ำ วัสดุสำหรับการเปลี่ยนน้ำปลาอุก และใช้เวลาที่จะจับปลาไปขาย เป็นต้น
2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การดำเนินการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างมีระบบ มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ
3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ผลผลิตที่เหมาะสม

ตรงตามเป้าหมาย และเป็นที่ต้องการของตลาด ในปริมาณพอเหมาะ ไม่มากจนเกินไป เพราะถ้าหากมีการผลิตมากเกินไป ก็จะทำให้ผลผลิตผลราคาดกต่ำ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทำวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากประชากรในหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การสังเกต (Observation) คือ จากการที่ผู้ทำวิจัยเฝ้าติดตามสังเกตพฤติกรรมของประชากรในหมู่บ้าน แล้วจดบันทึกข้อมูลเพื่อป้องกันการลืม ก่อนการบันทึกข้อมูลผู้ทำวิจัยได้ตีความหมายของพฤติกรรมของประชากรในหมู่บ้าน ในการสังเกตพฤติกรรมของประชากรในหมู่บ้านนั้น ผู้ทำวิจัยใช้วิธีการสังเกตทั้งทางตรง และการสังเกตทางอ้อม คือ การสังเกตทางตรง จะเป็นการสังเกตโดยตัวผู้ทำวิจัยเองว่า บุคคลที่ผู้ทำวิจัยสังเกตนั้นมีพฤติกรรมอย่างไร ส่วนทางอ้อมคือ จากการที่บุคคลอื่นเล่าให้ผู้ทำวิจัยฟัง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือ ผู้ทำวิจัยได้เข้าไปพูดคุยกับประชากรในหมู่บ้านเกี่ยวกับเรื่องของกองทุนหมู่บ้านจากความคิดเห็นของประชากรในหมู่บ้านที่ทำการวิจัย ในการสัมภาษณ์ทัศนคติ ความคิดเห็นของประชากรในหมู่บ้านนั้น ผู้ทำวิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบ

พร. จากการสังเกตและสัมภาษณ์พฤติกรรมและทัศนคติ ความคิดเห็นของประชากรในหมู่บ้าน

พระ หมู่ 6 ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

- ประชากรในหมู่บ้านมีความสามัคคี
- ประชากรในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์
- ประชากรในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ประชากรในหมู่บ้านมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านพอสมควร
- ประชากรในหมู่บ้านมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว
- ประชากรในหมู่บ้านมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่ม

ฅาปนกิจหมู่บ้าน กลุ่มทำอาหารแปรรูป

- ประชากรในหมู่บ้านมีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- ประชากรในหมู่บ้านมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
- ประชากรในหมู่บ้านมีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก
- ประชากรในหมู่บ้านต่างก็มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมได้ผู้ทวิวิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี้ได้นำมาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น แสดงลักษณะของค่าของตัวแปรเพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนหมู่บ้านแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่ง กองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้าน	- มีความเข้าใจเกี่ยวกับกอง - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้ - อื่น ๆ ใน บร. 3
3. ทักษะคนที่มื้ต่อกองทุนหมู่บ้าน	- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพ และรายได้ - อื่น ๆ ใน บร. 3
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและความ อยู่รอดของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัคร เป็นสมาชิกกองทุน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 2 (ข้อ 1 – 12)
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน หมู่บ้าน	- จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน
7. อื่น ๆ	

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการร่วมประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - มีการรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินเงินกู้	- มีระเบียบการกู้และขอทุน - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้ - จำนวนผู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
6. อื่น ๆ	- มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน

3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง 4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง 5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น 6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้ - ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง - มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ - มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ - อื่น ๆ ในแบบ บร. 1 (ข้อ 5.6)

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายความว่ารวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจมีมาในอนาคต

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุน โดยรวม 2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มีเงินที่รัฐบาลให้อืม - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเองถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มีใช้รัฐบาลจัดการ - สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่มีดอกเบี้ยแพง

- ผู้ดูแลแต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเอง และมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทที่มีมากน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 2.1 – 2.8)
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากรกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.1,3.2,4)
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5) - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5.7)
2.4 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
2.5 อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.2,3.5,5)	

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้

1.1	เกษตรกร	-	ในแบบ บร.4 ข้อ 5
1.2	ค้าขาย	-	จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน
1.3	การบริการในชุมชน		
1.4	อุตสาหกรรมในครัวเรือน		
1.5	การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ		
1.6	กิจการอื่นๆ		

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบดีว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน
4. อื่น ๆ	

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน
4. อื่น ๆ	

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเสริมกัน

- 2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน
 - 3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน
 - 4. อื่น ๆ แบบรายงาน บร. 8
- อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1 (ข้อ 6.3)
 - มีหน่วยขององค์กรแหล่งความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
 - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
 - มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
 - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- ลักษณะของค่าบนตัวแปรใน บร.2
1. มีความสามัคคี	
2. มีความซื่อสัตย์	
3. ยกย่องคนดี	
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว	
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร	
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	- สรุปประเด็นต่าง ๆ ตามทัศนะของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบตามแบบรายงาน บร. 7

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่างๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของบ้านพระ หมู่ 6

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน(ชุมชนเมือง)จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคลแต่ละตอนมีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของบ้านพระ หมู่ 6

ประวัติความเป็นมา

บ้านพระ หมู่ 6 เดิมมีชื่อว่าบ้านใหญ่ ต่อมาเมื่อคุณพ่อจินโง๊ะ คุณแม่มี มาสร้างพระประธานถวายเป็นพระรูปนี้สร้างด้วยทองสัมฤทธิ์ มีความศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาชาวบ้านเห็นสมควรเรียกชื่อวัดว่า วัดบ้านพระ ก็เลยเรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัดว่า บ้านพระ หมู่บ้านพระ ได้ก่อตั้งมาเมื่อประมาณ 200 ปีที่แล้ว คนกลุ่มแรกที่ได้มาริเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านนั้น เป็นบรรพบุรุษของคนในหมู่บ้านเองตั้งแต่ดั้งเดิมมาแล้ว

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านพระ ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้านเป็นพื้นที่ป่ารก แต่ส่วนมากจะเป็นสวนผลไม้ที่ชาวบ้านได้ปลูกไว้เพื่อไว้ใช้บริโภคและขาย ปัจจุบันป่าหรือต้นไม้ที่มีอยู่ได้ถูกทำลาย เพราะชาวบ้านได้สร้างบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้น

อาชีพหลักของชาวบ้านในหมู่บ้านก็จะประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน ปลูกผัก ค้าขาย ส่วนอาชีพรองได้แก่การเลี้ยงสัตว์ รับจ้าง คนในหมู่บ้านยังคงทำอาชีพเดิมอยู่จนถึงปัจจุบันแต่อาจจะมีคนน้อยลงมาบ้าง

อาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้แก่ การเข้าไปทำงานในเขตอุตสาหกรรม อาชีพการเลี้ยงปลา และอีกอาชีพคือการทำปลาแห้งขาย ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับชาวบ้านในหมู่บ้านได้อย่างดี จึงได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลมะเริงผู้แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน จากทางเกวียน มาเป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2539 ยาว 300 เมตร ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นถนนลาดยางเมื่อ พ.ศ. 2541 ยาว 400 เมตร ถนนในหมู่บ้านมีความยาวทั้งหมด 1,430 เมตร ส่วนไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2541 และมีการสร้างประปาหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2535

สภาพภูมิศาสตร์

ลักษณะที่ตั้งของบ้านพระ หมู่ 6 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง 8 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้านถึงตำบลและอำเภอเป็นถนนลาดยาง สามารถติดต่อได้ทุกฤดูกาล มีอาณาเขตติดต่อกับอาณาเขตอื่นดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลบ้านเกาะ
ทิศใต้	ติดกับ	ตำบลหนองระเวียง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านบึงสาร หมู่ 5
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านพระ หมู่ 4

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

หมู่บ้านพระ หมู่ 6 มีพื้นที่ทั้งหมด 670 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่การเกษตร 320 ไร่ พื้นที่อาศัย 350 ไร่ จำนวนประชากรทั้งหมดของหมู่บ้านปัจจุบันมีจำนวน 176 หลังคาเรือน อาชีพส่วนใหญ่ของคนในหมู่บ้านคือ ทำการเกษตร รองลงมาคือ ค้าขาย อาชีพค้าขายนี้ส่วนใหญ่จะซื้อมาขายไป ร้านค้าในหมู่บ้านมีทั้งหมด 7 ร้าน มีโรงสีประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง อาชีพทำการเกษตรได้แก่ การปลูกผัก ทำนา เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เป็นต้น รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวปีละ 45,000 บาท

ทางด้านการปกครองมีรายชื่อคณะกรรมการในการดำเนินงานด้านการปกครองของหมู่บ้าน ดังนี้

คณะกรรมการหมู่บ้านพระ หมู่ 6 มีดังต่อไปนี้

1. นางสมจิต	เจียมเกาะ	ผู้ใหญ่บ้านพระ หมู่ 6
2. นายบัว	สินมะเริง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านพระ หมู่ 6
3. นายประจักษ์	กรองมะเริง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านพระ หมู่ 6
4. นายสมาน	กรองมะเริง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมะเริง
5. นายปลอด	คานมะเริง	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมะเริง
6. นางปรมณี	ศรีศักดิ์มะเริง	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
7. นางสาวศรีนวล	คานมะเริง	ประธานกลุ่มสตรีหมู่บ้าน
8. นายชาญชัย	ก้อนมะเริง	เกษตรหมู่บ้าน
9. นายมะลิ	ชลภักดี	ปศุสัตว์

10. นายสน	ชลภัทติ	ผู้นำการศึกษา
11. นางสาวทอง	บุญหลง	การคลัง
12. นายแร่	ศรีศักดิ์มะเริง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
13. นายสวัสดิ์	สุวรรณกลาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
14. นายเที่ยง	เสื่อกระสัง	ผู้ทรงคุณวุฒิ

แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน

ประชากรส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งประปาหมู่บ้านนี้มี 2 แห่ง คือ ทางทิศเหนือติดกับถนนสายหลักที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคม และอีกแห่งคือ ทางทิศใต้ของแห่งแรก

ด้านสาธารณูปโภค

ใช้น้ำประปา	จำนวน 176 หลังคาเรือน
มีไฟฟ้าใช้	จำนวน 176 หลังคาเรือน

กลุ่มกองทุน

- กองทุนยา 1 กลุ่ม สมาชิก 17 หลังคาเรือน
- กองทุนแปร่งสีฟัน/ยาสีฟัน 1 กลุ่ม สมาชิก 17 หลังคาเรือน
- กองทุนกลุ่มส่งเสริมอาชีพ สมาชิก 16 หลังคาเรือน
- กองทุนหมอกคว้น สมาชิก 155 หลังคาเรือน

ด้านสาธารณสุข

มีอนามัย 1 แห่ง ซึ่งใช้ร่วมกันกับบ้านพระ หมู่ 4 มีอาสาสมัคร (จตุรมิตร) ดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) 17 คน
2. แกนนำสาธารณสุขประจำครอบครัว (ก.ส.ค.) 166 คน
3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงเรียน (อ.ส.ร.) 60 คน
4. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำวัด (อ.ส.ว.) 1 รูป
5. อาสาพัฒนาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ป.ม.) 1 คน

ในหมู่บ้านมีผู้ป่วยทางจิตเวชจำนวน 1 คน ผู้ค้อยโอกาส 3 คน และเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหมู่บ้านสีขาว ปลอดภัยเสพติด และเป็นหมู่บ้านชุมชนสัมพันธ์

กลุ่ม/องค์กร

ในหมู่บ้านพระ หมู่ 6 มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจำนวน 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มทำอาหารแปรรูป ในกลุ่มนี้กิจกรรมที่ร่วมกันทำคือ ทำขนมเงินชาย แกนนำของกลุ่มคือ นางสาวศรีนวล คานมะเริง เป็นประธานกลุ่มทำอาหารแปรรูปของหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2543 จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 16 คน มีเงินกลุ่ม 7,000 บาท

2. กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มออมทรัพย์นี้ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ให้คนในหมู่บ้านรู้จักเก็บออมเงิน และเป็นแหล่งเพื่อกั๊ยมเงินยามฉุกเฉินอีกด้วย ประธานกลุ่มออมทรัพย์ คือ นางสาวศรีนวล คานมะเริง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 จำนวนสมาชิกทั้งหมด 170 คน มีเงินกลุ่มปัจจุบัน 80,000 บาท

3. กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน กิจกรรมหลักของกลุ่มตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิต ซึ่งมีฐานะยากจน ประธานกลุ่ม คือ นายปลอด คานมะเริง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกจำนวน 70 ครั้วเรือน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 3,500 บาท

วัดและประเพณี

ประชากรในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ และให้ความเคารพนับถือพระภิกษุสงฆ์เป็นอย่างมาก นับตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา ในหมู่บ้านมีวัดอยู่ 1 แห่ง ซึ่งเป็นวัดที่ใช้ร่วมกันของชาวบ้านพระทั้ง 2 หมู่ คือ หมู่ 4 และ หมู่ 6 ภาษาที่ใช้คือ ภาษาโคราช ส่วนทางด้านของประเพณีของชาวบ้านสามารถแยกได้ดังนี้

เดือน มกราคม ประเพณีขึ้นปีใหม่ ชาวบ้านจะทำบุญกลางหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี

เดือน กุมภาพันธ์ ช่วงเดือนนี้เป็นช่วงของงานประจำปีของวัด ทางวัดจะจัดให้มีการทำบุญทุกประเภท ชาวบ้านและผู้มีจิตศรัทธาก็จะจัดตั้งกองผ้าป่ามาถวายวัด ในช่วงกลางคืนก็จะมีงานสนุกสนาน เป็นงานที่ทำให้ชาวบ้านทั้งสองหมู่บ้านมีความสามัคคีกันมากเพราะต้องช่วยกันดำเนินงาน

เดือน เมษายน เดือนนี้เป็นช่วงเทศกาลสงกรานต์ ก็จะมีประเพณีสงกรานต์ สรงน้ำพระ

เดือน กรกฎาคม เป็นประเพณีทำบุญเข้าพรรษา

เดือน ตุลาคม เป็นประเพณีออกพรรษา ในเดือนนี้ก่อนถึงวันออกพรรษา 1 วัน ชาวบ้านจะมีประเพณีกวนข้าวทิพย์ เชื่อกันว่าเป็นข้าวที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ผู้ใดได้กินจะมีร่างกายแข็งแรง ผู้ที่กำลังป่วยก็จะหายป่วย ผู้ที่ทำหน้าที่ในการกวนข้าวทิพย์นี้ นำด้วย พระภิกษุสงฆ์ ตามด้วยสาวพรหมจารี จากนั้นถึงจะให้ชาวบ้านช่วยกันกวน เสร็จแล้วจะนำมาแจกให้กับผู้ที่มาทำบุญในวันออกพรรษา ข้าวทิพย์นี้ยังจะนำไปเรียกขวัญข้าวให้กับข้าวที่กำลังออกรวง ถือเป็น การสักการะเจ้าแม่โพสพ เพื่อขอให้ข้าวของตนได้ผลผลิตเยอะ ๆ

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน (ชุมชนเมือง) จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

บ้านพระ หมู่ 6 ได้รับจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาทเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2544 โดยกองทุนแห่งชาติ ได้โอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนซึ่งเปิดไว้กับธนาคารออมสิน หมายเลขบัญชี 06-4317-20-053698-7 ใช้ชื่อบัญชีว่า บัญชีกองทุนหมู่บ้านพระ โดยบัญชีเงินฝากนี้

นางสมจิต เจียมเกาะ เจริญอุทิศกองทุนได้เป็นผู้เก็บรักษาไว้ นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทแล้ว ยังมีเงินทุนสะสมประเภท

อื่น ๆ ดังนี้ เงินออม/เงินถือหุ้น 1,600 บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 800 บาท

ซึ่งเงินกองทุนที่ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการได้อนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงการที่ผู้กู้เสนอเป็นจำนวนเงิน 819,000 บาท โดยอนุมัติให้ผู้กู้จำนวน 46 ราย เช่น

นายคุณ เป้าตะลุมบึก

กู้เพื่อทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ อนุมัติเงินกู้จำนวน 50,000 บาท

นางประจวบ เป้าตะลุมบึก

กู้เพื่อทำการเกษตร เลี้ยงปลาดุก อนุมัติเงินกู้จำนวน 50,000 บาท

นางปราณี มนต์กิจรุ่งเรือง

กู้เพื่อเพิ่มทุนร้านเสริมสวย อนุมัติเงินกู้จำนวน 15,000 บาท

นายประจักษ์ กรองมะเร็ง

กู้เพื่อค้าขาย อนุมัติเงินกู้จำนวน 40,000 บาท

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินกองทุน ได้แก่ ขั้นตอนในการขอกู้เงินกองทุนของบ้านพระ มีขั้นตอนในการขอกู้ดังนี้

- 1) ผู้กู้จะต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุน โดยเสียค่าสมัครคนละ 20 บาท
- 2) เขียนแบบคำร้องขอกู้
- 3) จัดทำแบบเสนอโครงการ
- 4) ส่งแบบเสนอโครงการให้แก่คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบ
- 5) เมื่อได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุน จะต้องมีการค้ำประกันระหว่างผู้กู้

จำนวน 2 คน ค้ำประกันซึ่งกันและกันปัญหาและอุปสรรคในการขอกู้ ได้แก่ ชาวบ้านไม่เข้าใจถึงวิธีในการเขียนคำร้องที่ถูกต้อง และ จำนวนเงินที่ชาวบ้านของผู้กู้ไม่เหมาะสมกับโครงการที่เสนอ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล กองทุนหมู่บ้านพระ มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กู้คือ ผู้กู้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือเป็นผู้ที่พำนักหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านพระ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงามมี มีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุน เป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบกองทุน เป็นผู้ทีคณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก ออกตน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ ถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน การสมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน โดยสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือ

องค์กรชุมชนและแต่ความสมัครใจของผู้ที่เป็นสมาชิก โดยที่คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นสมาชิกโดยธรรม

การ โอนเงินให้ผู้กู้เมื่อสมาชิกผู้ขอกู้ได้เสนอโครงการคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้วคณะกรรมการจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารต่าง ๆ เมื่อถูกต้องครบถ้วนก็จะนำเอกสารส่งไปยังธนาคารออมสิน เพื่อโอนเงินโดยมีประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก เป็นผู้โอนเงินไปยังสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพระจะโอนเงินให้ผู้กู้ผ่านทางธนาคารออมสิน โดยผู้กู้ทุกรายจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคาร และธนาคารก็จะ โอนเงินเข้าในบัญชีเงินฝากตามจำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้ ปัญหาและอุปสรรค ในการโอนเงินคือ การที่ต้องให้ ประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ไปเซ็นด์พร้อมกัน จะขาดคนใดคนหนึ่งไม่ได้

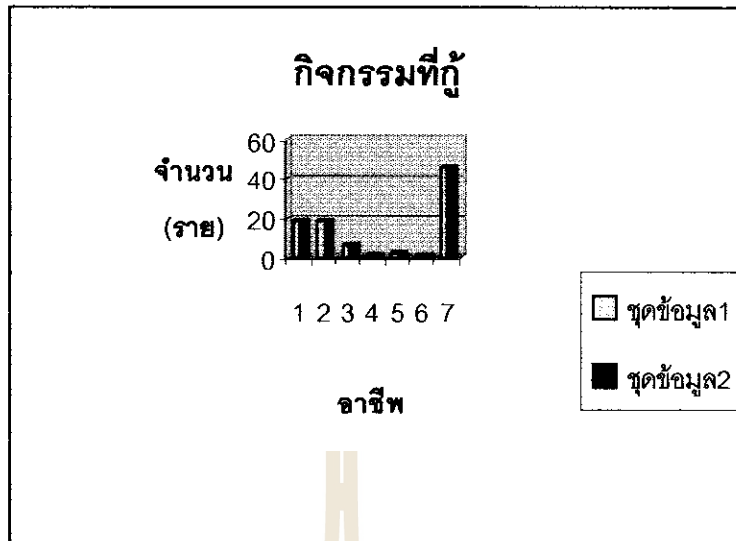
ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ กองทุนหมู่บ้านพระ เมื่อครบตามกำหนดชำระหนี้ สมาชิกกองทุนที่รับเงินกู้มาสามารถ ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยได้ที่ธนาคารออมสินที่สมาชิกมารับเงินกู้ และจะได้รับใบเสร็จการชำระเงิน 1 ใบให้นำใบเสร็จไปยื่นต่อคณะกรรมการว่าได้มีการชำระเงินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เงินกู้ตามที่ได้ขอกู้ให้กู้ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยภายใน 1 ปี หรือตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ตามลักษณะของเหตุที่เกิดการนำไปใช้

การจัดสรรผลประโยชน์ กองทุนหมู่บ้านพระได้มีการจัดสรรผลประโยชน์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ในสัดส่วนดังต่อไปนี้

1. เป็นเงินทุนการศึกษา และพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 20
2. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนร้อยละ 10
3. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 40
4. เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการแก่สมาชิก ในอัตราร้อยละ 10
5. เป็นค่าประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 10
6. อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควร ในอัตราร้อยละ 10

จำนวนสมาชิกกองทุน กองทุนหมู่บ้านพระ มีสมาชิกกองทุน ณ วันเริ่มก่อตั้ง 70 คน เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2545 จำนวนสมาชิกกองทุนเท่าเดิมไม่มีการเพิ่มขึ้นหรือมีการลดลง

จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้ กองทุนหมู่บ้านพระ มีจำนวนครั้งที่มีการอนุมัติเงินกู้ 3 ครั้ง จำนวนผู้ยื่นกู้มีจำนวน 70 ราย และได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 46 รายนี้ ประกอบด้วยอาชีพ ปลูกพืช ได้แก่ ทำนา ทำสวน เพาะเห็ด เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัว ควาย ปลาตุ๊ก สุนัข อาชีพบริการ ได้แก่ ร้านเสริมสวย ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายผัก ตามลำดับที่แสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางรายชื่อผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

ชื่อ - นามสกุล	กิจกรรมที่ทำ	จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติ (บาท)
1. นายคุณ เป้าตะกุ่มปึก	เกษตรกร เลี้ยงวัว	50,000
2. นางประจวบ เป้าตะกุ่มปึก	เกษตรกร เลี้ยงปลาดุก	50,000
3. นางสายบัว นิลปานันท์	เกษตรกร ปลูกผัก เลี้ยงเป็ด ไก่	20,000
4. นายสมาน กรองมะเริง	เกษตรกร เลี้ยงปลาดุก	20,000
5. นายเฉลียว ชัยมะเริง	เกษตรกร ปลูกผัก	20,000
6. น.ส.เกลียง เขียนมะเริง	ค้าขาย	15,000
7. นางนกแก้ว ชัชชาต	เกษตรกร ปลูกผัก	20,000
8. นายถวิล ตาทอง	ค้าขาย	20,000
9. นางสุดท้าย ชิดมะเริง	ค้าขาย	8,000
10. นางทองมี พัยคมะเริง	ค้าขาย	6,000
11. นางสุพร คำโคกกรวด	ค้าขาย	6,000
12. นางปลาเกษ ชุ่มมะเริง	เกษตรกร ปลูกผัก	20,000
13. นายไพโรจน์ สีชมภู	ค้าขาย	20,000
14. นางปราณี มั่นสกิจรุ่งเรือง	ร้านเสริมสวย	15,000
15. น.ส.ทองเจือ รามมะเริง	เกษตรกร ปลูกผัก	15,000
16. นางแฉล้ม ซอพิมาย	ค้าขาย	5,000
17. นางสมชิต สีนมะเริง	ค้าขาย	8,000

ชื่อ - นามสกุล	กิจกรรมที่ทำ	จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติ (บาท)
18. นายสมคิด ตินมะเร็ง	ช่างก่อสร้าง	15,000
19. นางปราณี ศรีศักดิ์มะเร็ง	ค้าขาย	20,000
20. นางนริศรา อ่ากลาง	เกษตร ปลูกผัก	20,000
21. นายสมหมาย ศรีนวล	ช่างไฟฟ้า	20,000
22. นายประมวล ก้อนมะเร็ง	ซ่อมประปา (ลูกเดิน)	20,000
23. นางกิตติพร ตินมะเร็ง	ค้าขาย	8,000
24. นางจิราพร บุญปก	ค้าขาย	20,000
25. นางเพ็ญ พัยคมะเร็ง	เกษตร เลี้ยงปลา	20,000
26. นายสุคใจ คานมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	10,000
27. นางสมจิตร นกพรม	เกษตร ปลูกผัก	20,000
28. นางประเวทย์ พัยคมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	10,000
29. นางบังอร จินมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	20,000
30. นางชุตีพร สุขทะเล	ค้าขาย	5,000
31. นางพวง ศาตรมะเร็ง	ค้าขาย	20,000
32. นางจำลักษณ์ ศาตรมะเร็ง	ค้าขาย	5,000
33. นายเที่ยง เสือกระสัง	เกษตร ทำนาข้าว	20,000
34. นางหนูเล็ก เจียนมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	10,000
35. นายสมส่วน กุ้งมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	5,000
36. นายนิยม ยินมะเร็ง	เกษตร ทำสวน ค้าขาย	20,000
37. นางทองอยู่ ยินมะเร็ง	เกษตร เลี้ยงปลา ปลูกผัก	40,000
38. นางสมจิตร กุ้งมะเร็ง	เกษตร เลี้ยงสัตว์	15,000
39. นายสมชาย จินมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	20,000
40. นายประจักษ์ กรองมะเร็ง	ค้าขาย	40,000
41. น.ส.พูน พูนเกิดมะเร็ง	ค้าขาย	5,000
42. นายเงิน พัยคมะเร็ง	เกษตร ปลูกผัก	10,000
43. นางสำราญ เส้าพะเนา	ค้าขาย	15,000
44. นางสมพร นิลปานันท์	เกษตร ปลูกผัก	10,000
45. นางสายทอง บุญหลง	เกษตร ปลูกผัก ทำธุรกิจ	50,000
46. นายตัด จินมะเร็ง	ค้าขาย	8,000

ข้อ 1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพระ ได้มีการเปิดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2544 มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมทั้งหมด 120 คราวเรือน คิดเป็น 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดในหมู่บ้าน ก่อนที่จะมีการคัดเลือกที่ประชุมได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการกองทุนที่จะคัดเลือกจำนวน 15 คน เนื่องจากเห็นว่าภารกิจของกองทุนมีมากต้องการคนหลาย ๆ คน มาช่วยกันทำงานจึงบรรลุผลสำเร็จ ต่อจากนั้นที่ประชุมได้กำหนดวิธีการในการคัดเลือกโดยให้ชาวบ้านที่เป็นตัวแทนเลือกคณะกรรมการกองทุนเสนอชื่อจากนั้นลงคะแนนเสียงเลือกโดยคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
 2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ
 3. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 4. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 5. ไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษในคดีอาชญากรรม
 6. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
 7. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ตลอดจนยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
- ผลการคัดเลือกปรากฏว่าได้คณะกรรมการกองทุนดังนี้

ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์	ตำแหน่ง
1. นายสมหวัง เกิดมะเร็ง	50	ป. 4	กรรมการหมู่บ้านเกี่ยวกับเงิน สงเคราะห์ราษฎร	ประธาน
2. นายปลอด คานมะเร็ง	51	ป. 4	กรรมการบริหารส่วนตำบล	รอง ประธาน
3. นายสง พัยมะเร็ง	39	ม. 3	ด้านการเกษตร	เลขานุการ
4. นางสมจิต เขียมเกาะ	38	ป.ก.ศ.สูง	ผู้ใหญ่บ้าน ประธาน อ.ส.ม.	เหรียญก
5. นายสมาน กรองมะเร็ง	44	ป. 4	อดีตผู้ใหญ่บ้าน ปัจจุบัน สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบลมะเร็ง	ปฏิคม

ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	ประสบการณ์	ตำแหน่ง
6. นายจุน ยินมะเริง	54	ป.4	กรรมการเงินสงเคราะห์ ราษฎร	ตรวจสอบ ติดตามผล งาน
7. นายสวาสดี สุวรรณกลาง	50	ม.3	กรรมการเงินสงเคราะห์ ราษฎร	ตรวจสอบ ติดตามผล งาน
8. นายสมส่วน กุ้งมะเริง	39	ป.4	ด้านการเกษตร	ตรวจสอบ ติดตามผล งาน
9. นางปราณี มนัสกิจรุ่งเรือง	40	ป.4	อ.ส.ม.	ประชา สัมพันธ์
10. นางปราณี ศรีศักดิ์มะเริง	41	ป.4	อ.ส.ม.	ประชา สัมพันธ์
11. นางน้อย ดาทอง	34	ป.6	อ.ส.ม.	ประชา สัมพันธ์
12. นางสาวทอง บุญหลง	49	ป.4	ค้าขาย	ฝ่ายเร่งรัด หนี้สิน
13. น.ส.มอญ พรรณเศษ	45	ม.3	ค้าขาย	ฝ่ายเร่งรัด หนี้สิน
14. นายรุฒ เสาพะเนา	42	ป.4	ด้านการเกษตร	ฝ่ายเร่งรัด หนี้สิน
15. นางบุญเลี้ยง ป่ากระโทก	48	ป.4	ค้าขาย	งานทั่วไป

โดยคณะกรรมการกองทุนชุดนี้จะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และเมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งนับแต่วันที่กรรมการกองทุนกำหนด หรือนอกจากนี้อาจจะต้องถูกออกจากตำแหน่งด้วยเหตุต่อไปนี้

1. ตาย
2. ลาออก

3. คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวน คณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

4. ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

5. มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนแล้วจากนั้นคณะกรรมการกองทุนได้รับการคัดเลือกได้ร่วมกันในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านโดยกระบวนการในการจัดทำ คือ มีการร่วมกันร่างระเบียบกองทุนขึ้นมา จากนั้นนำมาประชุมวิจาร์ณว่าระเบียบนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ และนำมาให้สมาชิกกองทุนเห็นชอบ ในการจัดทำระเบียบในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมในการจัดทำประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุน 15 คน ที่ปรึกษากองทุน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ในการจัดทำระเบียบกองทุนในครั้งนี้พบอุปสรรคคือ คณะกรรมการกับสมาชิกกองทุนมีความขัดแย้งในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย ว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยไม่ควรจะสูงเกินควรเพราะจะทำให้เพิ่มภาระในการชำระหนี้และเงินกองทุน 1 ล้านบาทเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาเพื่อช่วยเหลือให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน เช่น จำนวนประชากร คร่าวเรือน อาชีพ ผลผลิต
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่นการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน การตรวจสอบคุณสมบัติ วันที่มีการคัดเลือก เป็นต้น
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน เช่น ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ
4. ทวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน เช่น จำนวนกลุ่มในหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกกองทุน การเปิดบัญชี การเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน เป็นต้น

แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุน เช่น วิธีการในการบริหารเงินกองทุน การพิจารณาเงินกู้ วิธีการควบคุมการใช้เงินกู้ เป็นต้น นอกจากนี้มีการกำหนดระเบียบกองทุนแล้วกองทุนหมู่บ้านพระ มีการจัดทำบัญชีในการการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านซึ่งประกอบไปด้วย

1. บัญชีรายรับรายจ่ายกองทุน
2. บัญชีทะเบียนสมาชิกกองทุน
3. บัญชีค่าหุ้น

ซึ่งการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านพระนี้ผู้ที่จัดทำคือ นางสมจิต เจริญเกาะ ซึ่งเป็นเหรัญญิกกองทุน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำในครั้งนี้คือ มีการอบรมความรู้ทางการทำบัญชีกองทุนน้อยครั้งทำให้การทำบัญชีกองทุนในครั้งนี้มีความผิดพลาดบ้าง

การรับสมาชิกและการหมดสภาพของสมาชิก การรับสมัครสมาชิกยื่นขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการ และผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ระเบียบกองทุนกำหนด สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัคร โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่มีความประสงค์จะเป็นสมาชิก เมื่อได้รับการพิจารณาให้เป็นสมาชิกแล้วจะแจ้งให้สมาชิกแล้วจะแจ้งให้สมาชิกชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น ภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นสมาชิกแล้ว

การทำทะเบียนสมาชิก ให้สมาชิกทุกคนกรอกประวัติส่วนตัวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน

การขอกู้และการชำระเงิน สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินให้มารับเอกสารประกอบการขอกู้เพื่อนำไปเขียนโครงการขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้ให้ชัดเจนและเอกสารประกอบการขอกู้ให้ครบเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อพิจารณาอนุมัติเงินกู้เมื่อครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้สมาชิกที่มีความประสงค์ชำระคืนเงินกู้ไปชำระเงินที่ธนาคารออมสิน สาขาถนนจอมพล จากนั้นให้นำใบเสร็จมาแสดงต่อคณะกรรมการกองทุนว่าได้ชำระเงินกู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การส่งเสริมการใช้จ่ายเงินกู้ยังไม่มี การส่งเสริมเนื่องจากสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนในอาชีพเดิมซึ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรมและยังขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านนี้ ไม่มีผู้ที่มีความรู้มาให้คำแนะนำและส่งเสริมการตลาด

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้โดยคณะกรรมการเงินกองทุนหมู่บ้านจะแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 1 ชุด เพื่อเข้าไปติดตามและประเมินผลของสมาชิกผู้กู้โดยการประสานงานกับบัญชีตงกองทุนหมู่บ้านในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสมาชิกตามวัตถุประสงค์

การจัดทำรายงานทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านทุก ๆ หนึ่งเดือน นอกจากนี้ทางส่วนกลางยังจะได้รับข้อมูลจากบัญชีตงกองทุนหมู่บ้าน โดยผ่านทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ข้อ 1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

กองทุนหมู่บ้านพระได้มีการดำเนินงานและสามารถปล่อยเงินให้กับสมาชิก ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเองของคนในชุมชนในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการกับกองทุนหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านเข้ามามีการบริหารจัดการกับเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านเอกสารการขอขึ้นทะเบียนและระบบบัญชีต่าง ๆ โดยที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดทำขึ้นเองโดยอาศัยต้นแบบจากส่วนกลางมาเป็นแนวทางในการจัดการ เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพระจะใช้ตัวอย่างจากเอกสารระเบียบ

กองทุนที่ทางราชการให้เป็นตัวอย่าง นอกจากนั้นการจัดทำเอกสารดังกล่าวยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพระเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านพระมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการสูงสุดจากส่วนกลาง การขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของหมู่บ้านในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านได้หรือไม่ นอกจากนี้จะได้เรียนรู้การจัดการทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เอกสารการขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนแล้วคณะกรรมการยังจำเป็นต้องมีการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการอีกด้วย โดยการจัดทำบัญชี ทางส่วนกลางจะจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านเบื้องต้น เพื่อเป็นต้นแบบที่ใช้ในการบริหารกองทุน โดยมีการจัดอบรมคณะกรรมการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในเดือนมิถุนายน 2545 ที่ผ่านมาซึ่งทำให้คณะกรรมการได้เรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นและสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้องและเป็นแบบเดียวกันกับระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ

นอกจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้มีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นและได้มีการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอกู้ การจัดทำประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ รู้ปัญหาในการดำเนินโครงการและแนวทางแก้ไขของสมาชิกแต่ละราย เพื่อทราบถึงทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและสมาชิกยังจะมีโอกาสในการที่จะเข้ามาบริหารและจัดการเงินกองทุนอีกด้วย เมื่อคณะกรรมการหมดวาระลง นอกจากนี้สมาชิกยังได้เรียนรู้การวางแผนการทำธุรกิจเนื่องจากผู้กู้ต้องส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในระยะเวลาที่กำหนด หากสมาชิกรายใดไม่มีการวางแผนเมื่อถึงเวลาที่ต้องชำระเงินก็จะไม่สามารถชำระเงินตามกำหนดได้

ทางกองทุนหมู่บ้านยังได้มีการตรวจสอบการกู้เงินของสมาชิกโดยมีคณะกรรมการและบัณฑิตกองทุนเข้าไปตรวจสอบและแนะนำการทำธุรกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับการอบรมจากส่วนกลาง แต่เข้าไปตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกต้องเข้าไปในรูปแบบของการเป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกเมื่อพบว่าสมาชิกมีปัญหาสามารถช่วยแก้ไขและให้ความรู้เพิ่มเติมเช่น การให้ความรู้ด้านการตลาดกับสมาชิกว่าจะผลิตอะไร ผลิตเพื่อใคร ผลิตอย่างไรถึงจะได้ผลกำไรสูงสุด ขายที่ไหน ผลิตช่วงเวลาไหนจึงจะเหมาะสม การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนผ่านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุน การจัดเวทีเสวนากับกลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้าน / ตำบล การจัดทำแผนแม่บทชุมชน เพื่อให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการกู้เงินของสมาชิก

ข้อ 1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านพระได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านมาติดประกาศเผยแพร่ไว้ในหมู่บ้านจากการติดตามข่าวสารสื่อสารมวลชนทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้านในการประชุมหมู่บ้านประจำเดือน เนื้อหาสาระที่ได้รับทราบเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการกองทุน 1 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการรับรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านมีเพียงชาวบ้านส่วนน้อยเท่านั้นที่รับรู้ โดยเฉพาะกลุ่มของผู้นำ

การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน และชาวบ้าน โดยการ

1. การสร้างจิตสำนึกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชน
2. การสรรหาคนดีมาเป็นคณะกรรมการกองทุน
3. การจัดทำระเบียบกองทุน
4. การจัดตั้งกองทุนตามที่ระเบียบกองทุนกำหนด
5. การขอรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว ต้องมีความพร้อมในการขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีการขึ้นทะเบียนกองทุนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดบัญชีธนาคารเพื่อรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมนี้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ องค์การบริหารส่วนตำบลละมั่ง และ พัฒนาการอำเภอเมือง โดยมีการเตรียมความพร้อมเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 8 ครั้ง โดยในการเตรียมความพร้อมจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. การออกไปร่วมประชาคม
2. การร่วมร่างระเบียบ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการ
4. ประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้าน ให้แนวทาง คุณสมบัติ ความรับผิดชอบ

ประโยชน์การจัดทำโครงการเงินกู้

เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของกองทุนหมู่บ้านจึงต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อบัณฑิตกองทุนได้มาร่วมดำเนินงานในการติดตามและประเมินกองทุนหมู่บ้านและช่วยกันสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันทั้งในและระหว่างหมู่บ้าน โดยมีเครือข่ายการเรียนรู้เกิดขึ้นดังนี้

1. การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีกลุ่มที่เข้าร่วมในการจัดเวทีในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในครั้งนี้คือ ให้คณะกรรมการกองทุนแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนของ

หมู่บ้านของคุณ โดยประเด็นในการแลกเปลี่ยนความรู้ได้แก่ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการตั้งกองทุนได้ ปัญหาของการบริหารจัดการกองทุน การบริหารจัดการเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ได้แก่ การรับสมาชิก การขอกู้ การพิจารณากู้ การคิดดอกเบี้ย การชำระเงิน โดยในการจัดเวทีในครั้งนี้ผู้เข้าร่วมเกิดความพอใจเนื่องจากได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านทำให้สามารถนำไปปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกองทุนหมู่บ้านของคุณได้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดเวทีในครั้งนี้คือ เกิดความสามัคคีในกลุ่มของผู้เข้าร่วมเวที การกล้าแสดงออกของแต่ละคน ได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกองทุน ส่วนอุปสรรคที่พบในการจัดเวทีในครั้งนี้คือ การจัดเวทีในครั้งนี้เป็นการจัดเวทีครั้งแรกของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลมะเริงทำให้ขาดความพร้อมในบางส่วน

2. การจัดเวทีเสวนากลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้าน / ตำบล ทำให้สมาชิกกองทุนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพที่ตนในทำในโครงการกู้เงินกองทุนว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งในระดับหมู่บ้านผู้ที่เข้าร่วมในการเสวนาในครั้งนี้เป็นชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้เงินไป ส่วนในระดับตำบลผู้ที่เข้าร่วมเสวนากลุ่มอาชีพเป็นสมาชิกกองทุนที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลมะเริง ทุกคนที่เข้าร่วมในการเสวนาในครั้งนี้เกิดความพอใจเนื่องจากได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพของตนกับสมาชิกกองทุนด้วยกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเสวนาในครั้งนี้ คือ มีสมาชิกกองทุนเข้าร่วมในการเสวนาน้อยกว่าที่กำหนด

3. การร่วมกันจัดเวทีจัดทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เข้าร่วมการจัดทำแผนแม่บทชุมชนได้รู้ถึงและเข้าใจถึงอดีตและปัจจุบัน และร่วมกันกำหนดอนาคตของตำบลมะเริงที่ทุกคนต้องการจะให้เป็นในด้านต่าง ๆ โดยวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในครั้งนี้โดยการเข้าไปในอดีต ปัจจุบัน และร่วมกันกำหนดอนาคตร่วมกันในรูปแบบการทำ F.S.C ในการจัดเวทีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนในครั้งนี้ทำให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากการร่วมจัดทำแผนแม่บทชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มของผู้เข้าร่วมการจัดเวทีในครั้งนี้เพราะทุกคนได้เสนอความคิดเห็นอย่างอิสระในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดให้ และร่วมกันจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อใช้ในการพัฒนาตำบลมะเริงให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ ในการจัดเวทีในครั้งนี้ไม่มีอุปสรรคประการใด

4. การจัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน การจัดเวทีในครั้งนี้เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินงานของกรรมการกองทุนว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เกิดอุปสรรคอย่างไรในการบริหารกองทุน ส่วนบทเรียนของสมาชิกกองทุนจะเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกอบอาชีพของกลุ่มผู้กู้ว่ามีความสำเร็จ หรือมีอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร การสร้างเครือข่ายในครั้งนี้ผู้เข้าร่วมในเวทีในครั้งนี้ได้แก่กลุ่มคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน โดยกิจกรรมในการจัดเวทีในครั้งนี้คือมีการแบ่งกลุ่มระหว่างคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนในการแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนข้อมูล ในการจัดเวทีในครั้งนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมรับความรู้และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

จะเห็นได้ว่าทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการสร้างภูมิคุ้มกัน จากการสำเร็จทัศนคติของชาวบ้านพระมีทัศนคติต่อคณะกรรมการกองทุนดังนี้

เชิงบวก

1. ช่วยบริหารกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นผู้ที่มีการประสานงานในการทำงานเพื่อช่วยเหลือหมู่บ้าน
3. แนะนำและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
4. คณะกรรมการร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

เชิงลบ

1. คณะกรรมการบางคนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน
2. คณะกรรมการบางคนได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ไม่เกิดประโยชน์

ทัศนคติที่มีต่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท

เชิงบวก

1. ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
2. ช่วยให้คนไม่มีเงินลงทุนได้มีเงินลงทุน
3. ช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
4. ช่วยให้ชาวบ้านรู้จักใช้เงินให้ตรงกับ โครงการที่ได้จัดทำและมีรายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและไว้ใช้เวลาฉุกเฉิน

เชิงลบ

5. ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินนอกระบบ
6. มีระยะเวลาในการชำระหนี้ ทำให้สามารถหาเงินมาชำระได้

เชิงลบ

1. ทำให้เกิดการเป็นหนี้
2. ผู้ที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับโครงการที่ทำไว้ทำให้เกิดหนี้ขึ้นในภายหลัง

การจัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนระดับตำบลทำให้คณะกรรมการและสมาชิกที่เข้าร่วมในการจัดเวทีในครั้งนี้ได้ตั้งนี้ ประสิทธิภาพ / การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจากประสบการณ์ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการบริหารกองทุน ทำให้ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น ได้รู้จักลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกมากขึ้น และการเรียนรู้ที่ได้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านพระมีความสามัคคี และให้ความร่วมมือ คณะกรรมการมีความรับผิดชอบและมีความรู้ความสามารถ ความพร้อมเพรียงกันของสมาชิก ความเอาใจใส่และความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประสบการณ์ / การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุน จากการที่กองทุนหมู่บ้านพระได้รับเงินจัดสรรและได้ปล่อยกู้ให้สมาชิกกองทุน ทำให้สมาชิกกองทุนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เกิดการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

ข้อ 1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สิ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงการมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นจะต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านที่ได้จัดตั้งขึ้นมานั้นมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุน
2. การเสวนากลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้าน/ตำบล
3. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน
4. การจัดเวทีสรุปทบทวน

และการมีศักยภาพและความเข้มแข็งอาจจะวัดได้จากทัศนคติของชุมชนต่อกองทุนในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งได้แก่ ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อคณะกรรมการกองทุน

เชิงบวก

1. ช่วยบริหารกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการทำงานเพื่อช่วยเหลือหมู่บ้าน
3. แนะนำและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
4. คณะกรรมการร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

เชิงลบ

1. คณะกรรมการบางคน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน
2. คณะกรรมการบางคน ได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ไม่เกิดประโยชน์

ทัศนคติที่มีต่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท

เชิงบวก

1. ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
2. ช่วยให้คน ไม่มีเงินลงทุน ได้มีเงินลงทุน
3. ช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
4. ช่วยให้ชาวบ้านรู้จักใช้เงินให้ตรงกับโครงการที่ได้จัดทำและมีรายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและไว้ใช้เวลาฉุกเฉิน
5. ดอกเบี้ยถูกกว่าเงินนอกระบบ
6. มีระยะเวลาในการชำระหนี้ ทำให้สามารถหาเงินมาชำระได้

เชิงลบ

1. ทำให้เกิดการเป็นหนี้
2. ผู้ที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับโครงการที่ทำไว้ทำให้เกิดหนี้ขึ้นในภายหลัง

การสร้างศักยภาพและการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม อาจจะวัดได้จากการหาความรู้เพิ่มเติมของคนในหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านพระได้มีโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมได้จากการรับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ หรือการเข้าร่วมการจัดเวทีประชาคมในโอกาสต่าง ๆ หรือการออกไปศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพ

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านพระมีทั้งปัจจัยทางด้านบวกและด้านลบในการดำเนินงานกองทุนดังนี้

ปัจจัยด้านบวก

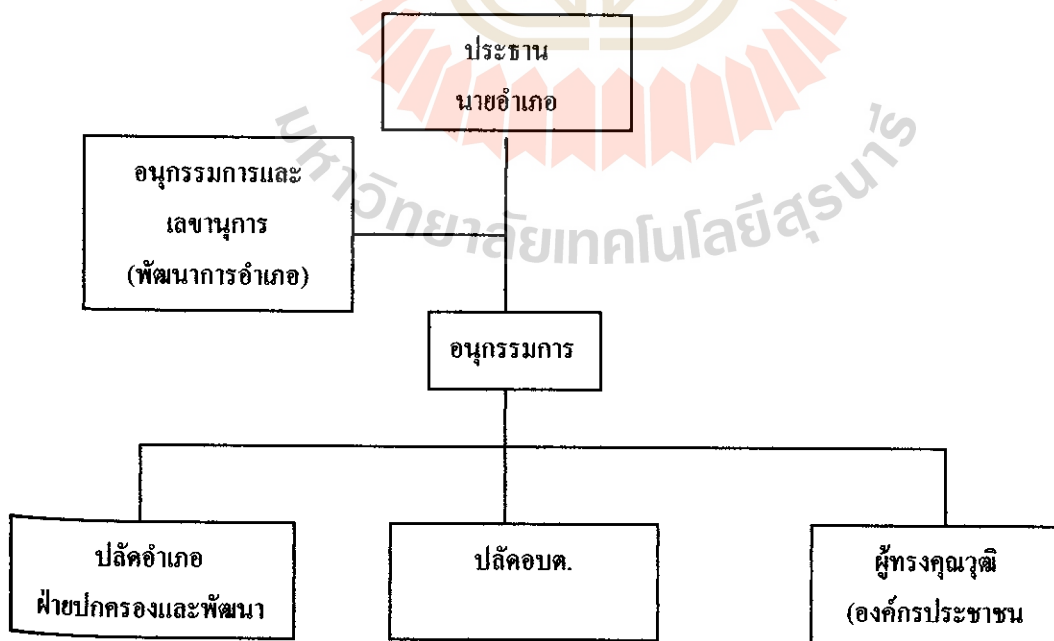
1. ด้านความพร้อมของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านเกิดการกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุน
2. ชาวบ้านมีความทางด้านอาชีพที่ทำเป็นอย่างดี ทำให้เมื่อได้รับเงินกู้มาใช้ในการประกอบอาชีพทำให้ประสบผลสำเร็จในผู้ที่มีความรู้เป็นอย่างดี
3. สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดีพอให้กองทุนสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี
4. โครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากทางรัฐบาลเพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในหมู่บ้าน
5. มีนโยบายและระเบียบที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ชัดเจนทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย
6. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ดีทำให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
7. คณะกรรมการให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการเป็นอย่างดีทำให้กองทุนสามารถดำเนินงานมาได้ด้วยดี
8. โครงการกองทุนหมู่บ้านเมื่อได้รับผลกำไรจากการกู้ยืมเมื่อมีการชำระเงินคืนและมีการจัดสรรผลกำไรที่ได้จากเงินกองทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านไปในทางที่ดีขึ้น
9. มีการส่งเสริมและแนะนำในด้านการทำอาชีพจากส่วนราชการเพื่อการใช้เงินกองทุนที่เกิดประโยชน์สูงสุด
10. เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ในการบริหารจัดการเงินกองทุน

ปัจจัยด้านลบ

1. สมาชิกกองทุนที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับโครงการที่ทำไว้ จะไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่แท้จริงและทำให้เกิดหนี้มากขึ้นตามมาในภายหลัง
2. การติดตามความเป็นไปได้ของโครงการขาดประสิทธิภาพในการตรวจสอบทำให้ไม่ทราบว่าผู้ในเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่
3. สินค้าบางอย่างที่ผลิตออกมาราคาถูกกว่าต้นทุนที่ใช้ทำให้ผลการดำเนินงานที่ได้รับไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ทำให้เกิดปัญหาในการชำระเงินเมื่อถึงกำหนด
4. ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำบัญชีกองทุนอาจจะไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชีดีพอทำให้การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านเกิดความผิดพลาด
5. บางหมู่บ้านสามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้ซ้ำ เนื่องจากการขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน / ตำบล

โครงการกองทุนหมู่บ้านเกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายส่วนในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินผลระดับอำเภอประกอบไปด้วย

โดยให้คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เตรียมประชาชนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของประชาชนและชุมชน

2. ประชาสัมพันธ์เพื่อกระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อม และการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุน ตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด

4. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนฯ ประเมินความพร้อมของกองทุนฯ สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อมกองทุนฯ ให้จังหวัดทราบ

5. สนับสนุน ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในอำเภอให้จังหวัดทราบ ตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

6. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุน ระดับอำเภอ

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

โดยสัดส่วนของกรรมการภาคประชาชนทั้งหมด 8 คน จากที่กำหนด 7-9 คน และคณะกรรมการระดับอำเภอมีส่วนติดตามในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพระ ได้มีการเปิดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2544 มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมทั้งหมด 120 คราวเรือน คิดเป็น 3 ใน 4 ของจำนวนคราวเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดในหมู่บ้าน ก่อนที่จะมีการคัดเลือกที่ประชุมได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการกองทุนที่จะคัดเลือกจำนวน 15 คน เนื่องจากเห็นว่าภารกิจของกองทุนมีมากต้องการคนหลาย ๆ คน มาช่วยกันทำงานจึงบรรลุผลสำเร็จ ต่อจากนั้นที่ประชุมได้กำหนดวิธีการในการคัดเลือกโดยให้ชาวบ้านที่เป็นตัวแทนเลือกคณะกรรมการกองทุน โดยเสนอชื่อจากนั้นลงคะแนนเสียงเลือกโดยคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- เป็นผู้อาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- ไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษในคดีอาศัพติด

- ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ตลอดจนยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

โดยคณะกรรมการกองทุนชุดนี้จะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี และเมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งนับแต่วันที่กรรมการกองทุนกำหนด หรือนอกจากนี้อาจจะต้องถูกออกจากตำแหน่งด้วยเหตุต่อไปนี้

- ตาย
- ลาออก
- คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
- มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดเพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องมีการเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน และชาวบ้าน โดยการ
 1. การสร้างจิตสำนึก และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนการสรรหาคนดีมาเป็นคณะกรรมการกองทุน
 2. การจัดทำระเบียบกองทุน
 3. การจัดตั้งกองทุนตามที่ระเบียบกองทุนกำหนด
 5. การขอรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว ต้องมีความพร้อมในการขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีการขึ้นทะเบียนกองทุนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดบัญชีธนาคารเพื่อรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมนี้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมาเร่งพัฒนาการอำเภอเมือง โดยมีการเตรียมความพร้อมเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 8 ครั้ง โดยในการเตรียมความพร้อมจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- การออกไปร่วมประชาคม
- การร่วมร่างระเบียบ
- แต่งตั้งคณะกรรมการ
- ประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้านให้แนวทางคุณสมบัติ ความรับผิดชอบ ประโยชน์

การจัดทำโครงการเงินกู้และเพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้านเกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดีทางรัฐบาลจึงได้มีการคัดเลือกบัณฑิตกองทุนเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านซึ่งบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6 คือ นางสาวนัฐชานนท์ เจียนมะเร็ง อายุ 23 ปี เพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต เอกการจัดการทั่วไป สถาบันการศึกษาคือสถาบันราชภัฏนครราชสีมา ภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเลขที่ 45 บ้านพระ หมู่ที่ 6 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ความสามารถพิเศษ คือสามารถใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Office ได้ ซึ่งบัณฑิตกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกมีหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุน
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ

การกำหนดตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนขึ้นมาเพื่อวัดว่าหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ ว่ามากน้อยเพียงใดเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดว่ากองทุนหมู่บ้านที่ดำเนินงานมาระยะเวลาหนึ่งจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยจากการวัดความเข้มแข็งของชุมชนจะแบ่งการวัดออกเป็น 2 ระยะ เพื่อจะวัดว่าชุมชนมีความเข้มแข็งจากเดิมมากน้อยเพียงใด

ตารางการวัดความเข้มแข็งของชุมชน ครั้งที่ 1

ตัวชี้วัด	จำนวนความถี่					รวม (คน)	คิดเป็นร้อยละ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่		มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่
1. ความสามัคคี	28	2	-	-	-	30	93.75	6.25	-	-	-
2. ความซื่อสัตย์	28	2	-	-	-	30	93.75	6.25	-	-	-
3. การช่วยเหลือกัน	28	2	-	-	-	30	93.75	6.25	-	-	-
4. การยกย่องคนทำความดี	-	-	30	-	-	30	-	-	100	-	-
5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-
6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
8. การรวมกลุ่ม	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-

9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ	30	-	-	-	-	30	100	-	-	-	-
10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส				30	-	30	-	-	-	100	-
11. ผู้นำมีคุณธรรม ยุติธรรม	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-
12. การจัดทำแผนการแก้ปัญหา	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-

ตารางการวัดความเข้มแข็งของชุมชนครั้งที่ 2

ตัวชี้วัด	จำนวนความถี่					รวม (คน)	คิดเป็นร้อยละ				
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่		มาก	ปาน กลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่
1. ความสามัคคี	28	2	-	-	-	30	93.75	6.25	-	-	-
2. ความซื่อสัตย์	-	28	2	-	-	30	-	93.75	6.25	-	-
3. การช่วยเหลือกัน	28	2	-	-	-	30	93.75	6.25	-	-	-
4. การยกย่องคนทำความดี	-	-	30	-	-	30	-	-	100	-	-
5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-
6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
8. การรวมกลุ่ม	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ	30	-	-	-	-	30	100	-	-	-	-
10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส						30	-	-	-	-	-
11. ผู้นำมีคุณธรรม ยุติธรรม	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-
12. การจัดทำแผนการแก้ปัญหา	-	-	-	30	-	30	-	-	-	100	-

จากการวัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยบัณฑิตกองทุนจะเห็นได้ว่าความเข้มแข็งของชุมชนของบ้านพระไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากเท่าไร ชาวบ้านยังคงมีให้ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ที่ให้เป็นประเด็นเหมือนเดิมเป็นส่วนใหญ่ และถือได้ว่าบ้านพระมีความเข้มแข็งทางด้านต่าง ๆ ดีพอที่จะสามารถดำเนินงานกองทุนให้สำเร็จไปด้วยดี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคล

กรณีที่ 1 นางสาวทอง บุญหลง

อาชีพหลักคือขับรถรับส่งพนักงานบริษัท และรถโดยสารประจำทาง มีสมาชิกภายในครอบครัว 2 คน เป็นชาย 1 คน และเป็นหญิง 1 คน รายได้ของครอบครัว 960,000 บาท/ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาเป็นเวลา 9 เดือน เป็นสมาชิก มีหุ้นกับเงินกองทุนมูลค่า 100 บาท และได้รับเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 50,000 บาท เพื่อใช้ในการทำการเกษตรและทำธุรกิจเกี่ยวกับรถโดยสารประจำทาง รายรับที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานภายใน 1 ปี คือ 120,000 บาท ในการดำเนินงานไม่พบปัญหาและอุปสรรค

กรณีที่ 2 นางกิตติพร สีนมะเริง

อาชีพหลักคือ พนักงานบริษัท มีสมาชิกในครอบครัว 6 คน เป็นชาย 4 คน เป็นหญิง 2 คน กำลังศึกษา 2 คน คนชรา 2 คน รายได้ของครอบครัว 60,000 บาท/ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน มีหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท และได้รับเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 จำนวนเงิน 8,000 บาท โดยนำเงินมาลงทุนค้าขาย คือ ขายไก่ทอด KFC. คาดว่ารายได้ที่จะได้รับใน 1 ปี คือ 110,000 บาท ปัญหาที่พบในการดำเนินงานคือ ปัญหาในการดำเนินงานคือ ถ้าขายไม่หมดจะทำให้ไก่เสียเพราะถ้าแช่ไก่ไว้นานเกินไปจะทำให้ไก่เสียง่าย แนวทางแก้ปัญหาคือ จะทำไก่ทอดตามจำนวนที่ลูกค้าสั่งเพื่อป้องกันการขายไม่หมด

กรณีที่ 3 นายเงิน พัยคมะเริง

อาชีพหลักทำการเกษตร มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน เป็นชาย 3 คน เป็นหญิง 2 คน รายได้ของครอบครัว 84,000 บาท/ปี มีหนี้สินกับนายทุนนอกระบบ 5,000 บาท เป็นสมาชิกกองทุนมาแล้ว 9 เดือน มีเงินหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท โดยนำไปใช้ในการทำการเกษตรเพาะเห็ดค่าง คาดว่าใน 1 ปี จะมีรายรับเป็นเงิน 60,000 บาท ไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน

กรณีที่ 4 นางชุลีพร สุขทะเล

อาชีพหลักคือ ค้าขาย มีสมาชิกในครอบครัว 6 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 4 คน กำลังศึกษา 2 คน คนชรา 1 คน รายได้ของครอบครัว 300,000 บาท/ปี มีหนี้สินกับนายทุนนอกระบบ 400,000 บาท เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินจากกองทุนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท โดยนำเงินไปลงทุนค้าขาย คาดว่าใน 1 ปีจะมีรายรับเป็นเงิน 300,000 บาท

กรณีที่ 5 นายเที่ยง เสือกระสัง

อาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีสมาชิกในครอบครัว 2 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน รายได้ของครอบครัว 60,000 บาท / ปี มีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 30,000 บาท เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท โดยนำเงินไปเพิ่มทุนในการทำนาข้าว ใน 1 ปี มีรายรับจากการขายข้าว 30,000 บาท

กรณีที่ 6 นางทองมี พัยคมะเรียง

อาชีพหลักคือ ค้าขาย มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นชาย 3 คน เป็นหญิง 1 คน รายได้ของครอบครัว 72,000 บาท / ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 6,000 บาท โดยนำไปลงทุนค้าขาย คาดว่าภายใน 1 ปี จะมีรายรับจากการขาย 96,000 บาท

กรณีที่ 7 นางสุดท้าย ชิดมะเรียง

อาชีพหลักคือ ค้าขาย มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน เป็นชาย 1 คน เป็นหญิง 4 คน กำลังศึกษา 1 คน คนชรา 1 คน รายได้ของครอบครัว 100,000 บาท / ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 8,000 บาท โดยนำไปลงทุนค้าขาย และทำการเกษตร คาดว่าภายใน 1 ปีจะมีรายรับจากการขายและทำการเกษตร 120,000 บาท

กรณีที่ 8 นางสาวณู เสาวพะเนา

อาชีพหลักคือ ค้าขาย มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน เป็นชาย 1 คน เป็นหญิง 4 คน กำลังศึกษา 1 คน รายได้ของครอบครัว 144,000 บาท / ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 15,000 บาท โดยนำไปลงทุนในการขายปลาหู คาดว่าภายใน 1 ปี จะมีรายรับจากการขายปลาหู 144,000 บาท

กรณีที่ 9 นางปราณี มนัสกิจรุ่งเรือง

อาชีพหลักคือ ข่างเสริมสวย มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 2 คน กำลังศึกษา 2 คน รายได้ของครอบครัว 72,000 บาท / ปี เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถือหุ้นกับกองทุนมูลค่า 20 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 15,000 บาท โดยนำเงินกลับมาเป็นทุนในการทำร้านเสริมสวย คาดว่าภายใน 1 ปีจะมีรายรับจากการทำร้านเสริมสวย 36,000 บาท

กรณีที่ 10 นายสมาน กรองมะเรียง

อาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 2 คน กำลังศึกษา 2 คน รายได้ของครอบครัว 144,000 บาท / ปี มีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นจำนวน 200,000 บาท เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว 9 เดือน ถู้อุ่นกับกองทุนมูลค่า 60 บาท ได้รับเงินโอนจากกองทุนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท โดยนำเงินมาลงทุนเลี้ยงปลาจุก คาดว่าภายใน 1 ปีจะมีรายรับจากการเลี้ยงปลาจุก 180,000 บาท

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านพระ หมู่ 6 มีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านพระ หมู่ 6
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านพระ หมู่ 6 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผู้ทำสารนิพนธ์ดำเนินการประเมิน โดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ ชิพท์ (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้ขององค์ประกอบการประเมินด้านสถานะแวดล้อม (Context – C) ด้านปัจจัย (Input – I) ด้านกระบวนการ (Process – P) และด้านผลผลิต (Product – P) ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลในบ้านพระ ประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ ตลอดจนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ โดยใช้แบบรายงาน (บร.) 12 แบบ (บร.1 – บร.12) การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติและไม่ใช้สถิติ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านพระ ได้ผลสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุป และ อภิปราย

1.1 สภาพทั่วไปของบ้านพระ หมู่ 6

บ้านพระ หมู่ 6 เดิมชื่อว่าบ้านใหญ่ ต่อมาเมื่อคุณพ่อจินใจะ คุณแม่มี มาสร้างพระประธาน ถวายวัด พระรูปนี้สร้างด้วยทองสัมฤทธิ์ มีความศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาชาวบ้านเห็นสมควรเรียกชื่อวัดว่า วัดบ้านพระ ก็เลยเรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัดว่า บ้านพระ หมู่บ้านพระได้ก่อตั้งมาเมื่อประมาณ 200 ปีที่แล้วคนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งคือบรรพบุรุษของคนในหมู่บ้านเอง อาชีพหลักของคนในหมู่บ้านคืออาชีพทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน ปลูกผัก ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ แต่ปัจจุบันนี้มีชาวบ้านนิยมเข้าไปทำงานในเขตอุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้อาชีพในการทำการเกษตรได้ลดน้อยลง ทางด้านสาธารณูปโภคปัจจุบันมีถนนลาดยาง และคอนกรีต ทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น มีไฟฟ้า น้ำประปาใช้ทุกหลังคาเรือน หมู่บ้านพระมีพื้นที่ทั้งหมด 670 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 320 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 350 ไร่ มีประชากรทั้งหมด 176 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 693 คน ชาย 327 คน หญิง 366 คน มีสถานีอนามัย 1 แห่ง มีวัด 1 แห่ง มีโรงเรียน 2 แห่ง มีร้านค้า 7 ร้าน มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวปีละ 45,000 บาท ผู้นำการปกครองคือ นางสมจิต เจริญเกาะ

1.2 การบรรจุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านพระ หมู่ 6

ข้อ 1. การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

สรุป

โครงการกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทที่หมู่บ้านพระ ได้รับการจัดสรรจากทางรัฐบาลโดยได้รับการจัดสรรเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2544 โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนซึ่งเปิดไว้กับธนาคารออมสิน สาขาถนนจอมพล หมายเลขบัญชี 06-4317-20-053698-7 ชื่อบัญชีกองทุนหมู่บ้านพระ หมู่ 6 โดยมีนายสมหวัง เกิดมะเร็ง ดำรงตำแหน่งประธานกองทุนหมู่บ้านพระ โดยในกองทุนจะมีเงินสะสมประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เงินค้ำหุ้น จำนวน 1,600 บาท และมีเงินค่าธรรมเนียมการสมัครสมาชิก จำนวน 800 บาท โดยเงินกองทุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลได้มีการอนุมัติให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการ ได้อนุมัติให้สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นจำนวนเงิน 819,000 บาท โดยมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 70 คน ได้มีการอนุมัติให้แก่สมาชิกจำนวน 46 ราย ได้แก่ ปลูกผัก 18 ราย ค้าขาย 18 ราย เลี้ยงสัตว์ 6 ราย ช่างซ่อม 2 ราย เสริมสวย 1 ราย โดยสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินกู้เพื่อไปประกอบอาชีพที่ตน

ได้ทำโครงการไว้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกองทุนกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยเริ่มจากการสมัครเป็นสมาชิกของ กองทุน จากนั้นเขียนคำขอกู้โดยผ่านการพิจารณาการเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยการ โอนเงิน ให้สมาชิกที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับเงินกู้จะโอนเงินผ่านทางธนาคารออมสิน สาขาดอนจอมพล และเมื่อถึงกำหนดการชำระหนี้ชาวบ้านจะต้องไปชำระหนี้ที่ธนาคารด้วยตนเองและรับใบเสร็จการชำระเงินคืนมาแสดงต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อแสดงว่าสมาชิกได้ชำระเงินกู้ที่ได้กู้ทั้งต้นและดอกเบี้ยเรียบร้อยแล้ว และเมื่อได้มีการชำระเงินที่กู้ยืมคืนทั้งหมดจากนั้นก็จะมีการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพระกำหนด

อภิปรายผล

จากการสรุปจะเห็นได้ว่าบ้านพระได้รับการอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านมาเพื่อมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านพระได้ทำการปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อใช้ในการทำกิจการของตนเอง และการที่มีการอนุมัติเงินกู้แก่ผู้กู้จำนวน 46 รายนั้น ผู้ทำสารนิพนธ์เห็นสมควรด้วยเพราะ ผู้กู้เงินกองทุนเป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้พิจารณาแล้วว่าบุคคลทั้งหมดนี้มีคุณสมบัติที่ครบและตรงตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพระกำหนดและเป็นผู้ที่สามารถชำระหนี้แก่กองทุนได้ ส่วนรายอื่นที่ไม่สามารถอนุมัติเงินกู้ให้ได้นั้นก็เนื่องมาจากคุณสมบัติไม่ครบ เช่น เอกสารไม่ครบ ไม่มีผู้ค้ำประกันเนื่องจากมีพฤติกรรมที่ไม่น่าไว้วางใจ เช่น มีประวัติไม่ดี เป็นต้น ส่วนทางด้านผู้กู้ที่ได้อนุมัติไปแล้วนั้น ผู้ทำสารนิพนธ์ได้สังเกตพฤติกรรมจะเห็นได้ว่า ผู้กู้แต่ละรายนั้นได้นำเงินที่ตนกู้ไปดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่ได้เขียนขอกู้ไว้ แต่ก็มีบางรายที่เปลี่ยนแปลงโครงการ แต่โดยสรุปคือ ผู้กู้ได้นำเงินที่กู้ไปเพื่อประกอบอาชีพจริง ๆ

ข้อ 2. ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

สรุป
เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านพระขึ้น จากนั้นจึงมีการเปิดเวทีประชาคมเพื่อทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2544 โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชาคมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 120 ครั้งเรือน วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนของบ้านพระจะมีวิธีการคัดเลือกโดยการเสนอชื่อผู้ที่ตนต้องการให้เป็นคณะกรรมการกองทุนและมีการลงคะแนนเสียงเลือกผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นและคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด จำนวนคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกมีจำนวน 15 คน โดยมีนายสมหวัง เกิดมะเร็ง เป็นประธานกองทุนที่ปรึกษากองทุน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน โดยคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการกองทุนในครั้งนี้จะมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเมื่อดำเนินงานกองทุนครบ 1 ปี ก็จะมีการจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของสมาชิกกองทุนที่มีอยู่จากนั้นคณะ

กรรมการกองทุนจะร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุน โดยมีการร่างระเบียบกองทุนขึ้นมาและนำมาประชุมลงมติว่าเหมาะสมหรือไม่จากนั้นก็นำมาให้สมาชิกกองทุนเห็นชอบจากนั้นจึงมีการประกาศใช้ระเบียบกองทุนต่อไป ในการดำเนินงานกองทุนเพื่อให้ทราบการดำเนินงานของกองทุนว่ามีผลการดำเนินงานอย่างไรจะมีการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกกองทุนทราบ โดยการประชาคมให้ชาวบ้านทราบและมีการจัดทำบัญชีการดำเนินงานของกองทุน โดยเหรียญกองทุนเป็นผู้จัดทำ มีการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ 1 ชุด และมีการส่งเสริมการทำอาชีพของชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้เงินที่กู้ยืมอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปราย

จะเห็นได้ว่าในการบริหารจัดการกองทุนของบ้านพระมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี เห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านพระมีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนเป็นอย่างดีเนื่องจากชาวบ้านมาความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนเป็นอย่างมาก และชาวบ้านพระมีการตั้งกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านหลายกลุ่มทำให้การจัดตั้งกองทุนเป็นไปได้ไม่ยาก และในการเลือกคณะกรรมการกองทุนของหมู่บ้านพระเป็นไปได้ด้วยความราบรื่นได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในหมู่บ้านทุกครัวเรือนในการเลือกคณะกรรมการในการบริหารเงินกองทุน และคณะกรรมการทุกคนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุนเป็นบุคคลที่ชาวบ้านเห็นว่ามีความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุน เนื่องจากทุกคนมีความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหารงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านจนเกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ จากนั้นคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกก็มาร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุนและระเบียบกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนร่วมกันจัดทำได้สำเร็จ ดูลงไปอย่างดีและเป็นไปตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด และผ่านการประชาคมรับความเห็นชอบจากชาวบ้านเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดในระเบียบกองทุน

ข้อ 3. การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

สรุป

เมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทมาช่วยให้คนในหมู่บ้านพระมีเงินในการลงทุนในการประกอบอาชีพทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองในด้านต่าง ๆ ผลประโยชน์ที่ได้รับจากดอกเบี้ยเงินกองทุนที่ได้รับการชำระเมื่อครบกำหนดจะนำมาจัดสวัสดิการต่าง ๆ ในหมู่บ้านทำให้คนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามพระราชดำริสการมีเศรษฐกิจแบบพอเพียงคือมีความกินดีอยู่ดี ไม่เดือดร้อน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้สมาชิกมีการเรียนรู้ในเรื่องการเงินโครงการเพื่อขอรับการจัดประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญในการประชาคม รัฐบาลในการดำเนินโครงการและแนวทางแก้ไขปัญหาของสมาชิก และสมาชิกกองทุนยังมีโอกาสในการเข้ามาบริหารจัดการกองทุนเมื่อ คณะกรรมการกองทุนหมดวาระใน

การดำรงตำแหน่ง นอกจากนี้สมาชิกกองทุนยังมีโอกาสในการวางแผนในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจให้สามารถประสบผลสำเร็จนำเงินมาชำระได้ตามกำหนด นอกจากนี้ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของสมาชิกเพื่อให้ประสบผลสำเร็จที่แท้จริงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านคอยให้คำแนะนำและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดี

อภิปราย

เห็นได้ว่าการมีกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทนั้นทำให้ชาวบ้านมีการพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี มีการเรียนรู้ในการทำอาชีพที่ตนเองถนัด มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกด้วยกันหรือระหว่างหมู่บ้านกับหมู่บ้านหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในระดับตำบล มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินกองทุนให้เกิดประสิทธิภาพที่ดี และผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จากดอกเบี้ยของเงินกองทุนเมื่อได้รับการจัดสรรสามารถนำมาเป็นเงินกู้ในคราวต่อไป และนำมาจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในหมู่บ้านต่อไป รู้วางแผนในการทำอาชีพของตนเองให้สามารถมีกำไรเกิดขึ้นมา นอกจากนี้ในการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองจึงได้มีการให้บัณฑิตกองทุนเข้ามาทำการศึกษากองทุนของหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งบัณฑิตได้มีบทบาทสำคัญในการ ในการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินกองทุน การแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดเวทีประชาคมให้เกิดขึ้นในระดับต่าง ๆ ได้แก่ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมประชาคมได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นในการประชาคมเป็นอย่างดี

ข้อ 4. เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

สรุป

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทจะเริ่มดำเนินการขึ้น ชาวบ้านพระจะได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนไม่ว่าจะเป็นทางสื่อต่าง ๆ ได้แก่ เสียงตามสายที่ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านเป็นประจำทุกเช้า โทรทัศน์ จากแผ่นป้ายประกาศต่าง ๆ จากการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้แก่ชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ โดยการสร้างจิตสำนึกและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การสรรหาคณะเป็นคณะกรรมการกองทุน การจัดทำระเบียบกองทุน โดยในการเตรียมความพร้อมจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมะเรียง พัฒนาการอำเภอเมืองมาร่วมด้วย โดยในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านทางรัฐบาลก็จะจัดบัณฑิตกองทุนมาทำการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและให้เป็นผู้ศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การจัดเวทีเสวนากลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้าน/ตำบล

การร่วมกันจัดเวทีจัดทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล การจัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการ/สมาชิกกองทุน

อภิปราย

ก่อนที่การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านของบ้านพระมีการเตรียมพร้อมเป็นอย่างดี ได้รับข่าวสารจากทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ข่าวสารจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลมะเริงเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านบ้าง ซึ่งจะเห็นได้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากการมีกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาจะเป็นผลประโยชน์แก่ชาวบ้านเพราะจะช่วยให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีเงินมาลงทุนในการประกอบอาชีพของตนเอง โดยเฉพาะชาวบ้านบางคนที่ไม่มีความเงินมาลงทุนต้องไปกู้เงินนอกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยที่สูงกว่าเงินกองทุนมาก และชาวบ้านได้มีการมีส่วนร่วมในการเลือกคณะกรรมการในการบริหารและจัดการกองทุนหมู่บ้าน การแสดงความคิดเห็นในการจัดทำระเบียบกองทุนและนอกจากนี้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านทางราชการได้ส่งบัณฑิตกองทุนเข้ามาทำการศึกษาและประเมินผลกองทุนหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน เป็นสื่อกลางในการจัดการประชาคมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ในเรื่องกองทุนหมู่บ้านในระดับหมู่บ้าน และในระดับตำบล

ข้อ 5. ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สรุป

การที่จะสร้างให้ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นจะต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยโครงการกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นได้มีการจัดบัณฑิตกองทุนมาทำงานในหมู่บ้านเพื่อศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโดยกลัภาษาณ์ เก็บข้อมูลตามแบบรายงานที่ทางรัฐบาลได้จะทำมาและมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยผ่านทางคณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน และชาวบ้านทั้งในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านด้วยกัน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ทำให้เกิดความสามัคคี ความรัก ความเข้าใจกัน มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผ่านพ้นไปด้วยดีแต่ในการสร้างเครือข่ายจะเกิดอุปสรรคคือชาวบ้านและสมาชิกกองทุนไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมประชาคม หรือเข้าร่วมกันเสวนาในเรื่องต่าง ๆ และการขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากทางราชการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกองทุนมีประสิทธิภาพ

อภิปราย

ในการสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นกับกองทุนหมู่บ้านซึ่งทางรัฐบาลเล็งเห็นว่าชุมชนควรจะมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาให้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านร่วมกันบริหารจัดการเงินกองทุนด้วยตนเอง และยังมีการสร้างศักยภาพในการบริหาร

จัดการกองทุนหมู่บ้านจึงมีการให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมาทำการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้านที่ตนทำการศึกษาและประเมินกองทุนหมู่บ้าน มาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันให้กับคณะกรรมการ สมาชิกกองทุน และชาวบ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุน ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน สร้างความสามัคคี ความรัก ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องการประชาคมทุกคน แต่จะเห็นได้ว่าการประชาคมแต่ละครั้งที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ไปเข้าร่วมทำการประชาคม บางครั้งอาจจะมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมการประชาคม ไม่ครบเนื่องจากอาจจะไม่เห็นความสำคัญของการประชาคม หรืออาจจะคิดว่าไม่สำคัญเท่าที่ควร แต่ความเป็นจริงแล้วการประชาคมไม่ได้สร้างความเสียหายให้แก่ผู้เข้าร่วมประชาคมเลยแต่เป็นการสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เข้าร่วมประชาคมทุกคน ดังนั้นถ้าหมู่บ้านบางบ้านที่ขาดความรับผิดชอบในการเข้าร่วมการประชาคมพิจารณาให้ดี จะเห็นได้ว่าการที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชาคมจะเป็นการเสียค่าเสียโอกาสที่ดีไป นอกจากการมีบัณฑิตมาเป็นผู้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้แล้ว อาจจะมีคณะกรรมการหรือสมาชิกกองทุนในหมู่บ้านเป็นผู้ที่สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้

1.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สรุปปัจจัยด้านบวก

ในการดำเนินงานกองทุนของกองทุนบ้านพระที่มีปัจจัยทางด้านบวกมาช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานกองทุนได้แก่ การที่ชาวบ้านมีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน ชาวบ้านมีความรู้ทางด้านอาชีพที่ได้จัดทำโครงการที่จะทำเป็นอย่างดี สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านมีความพร้อมเพียงพอที่จะสนับสนุนการจัดทำโครงการให้ประสบผลสำเร็จ ได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากทางรัฐบาล มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ดี มีระเบียบและนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ชัดเจน และกองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดการเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี

สรุปปัจจัยด้านลบ

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านนอกจากจะมีปัจจัยทางด้านบวกมาช่วยสนับสนุนแล้วแต่ก็ยังมีปัจจัยทางด้านลบมาขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนซึ่งได้แก่ การที่สมาชิกนำเงินที่นำไปใช้ไม่ตรงตามโครงการที่จัดทำ การติดตามการดำเนินงานของโครงการยังขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตบางอย่างที่ได้จากโครงการที่จัดทำมีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าราคาจำหน่ายทำให้ผลการดำเนินงานขาดทุน ผู้ทำหน้าที่ในการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ในการจัดทำบัญชีที่ดี เนื่องจากมีการอบรมในการจัดทำบัญชีน้อยเกินไป และ บางหมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้ซ้ำทำให้เกิดการขาดการเตรียมพร้อมที่ดี

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของบ้านพระนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมทางด้านบวกของกองทุนนั้นจะเกิดจากความพร้อมของชาวบ้านและเศรษฐกิจของหมู่บ้านเหมาะสมในการเตรียมพร้อมในการจัดตั้งกองทุนที่ดี ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากทางราชการช่วยในการจัดตั้งกองทุนให้สำเร็จ แต่จะให้ดีไปกว่านี้ทางรัฐบาลต้องมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านอย่างต่อเนื่องอาจมีการส่งเสริมอาชีพและจัดหาตลาดในการรองรับผลผลิตจากการดำเนินโครงการ และในการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องขจัดสิ่งกีดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน โดยมีการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการอย่างจริงจัง มีการอบรมทางด้านการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องแก่ผู้ที่มีหน้าที่ทำบัญชีทุกเดือน หาวิธีในการลดต้นทุนในการผลิตให้ต่ำลง

1.4 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน ตำบล

สรุป

ในการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน ตำบล ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานระดับอำเภอขึ้นมาหนึ่งชุดเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการไปด้วยดี โดยคณะกรรมการชุดนี้จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด โดยคณะกรรมการชุดนี้จะมีส่วนช่วยให้หมู่บ้านต่าง ๆ ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบสามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านบ้านได้โดยช่วยในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดีทางรัฐบาลได้จัดบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกองทุนหมู่บ้านพระได้มีบัณฑิตที่เข้ามาทำการศึกษาและประเมินผลกองทุนหมู่บ้าน คือ นางสาวนัฐชานนท์ เจียนมะเริง ซึ่งทำหน้าที่ในการเป็นบัณฑิตกองทุนที่ต้องเรียนตามหลักสูตรการจัดการและการประเมินผลกองทุน และทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลโดยวิธีต่าง ๆ พร้อมกับประเมินผลกองทุนหมู่บ้าน

อภิปราย

ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในและภายนอก หมู่บ้าน / ตำบล นั้นได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสนับสนุนและติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านหนึ่งตำบลทากระดับอำเภอซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้กองทุน หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านสามารถดำเนินงานได้ด้วยดีซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์เห็นว่าเป็นการดีที่มีคณะกรรมการมาช่วยในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้สำเร็จไปด้วยดีเนื่องจากคณะกรรมการทุกคนเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่สามารถจะให้คำปรึกษาที่ดีในการจัดตั้งกองทุนและคอยให้ความช่วยเหลือและ

สนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ และนอกจากนั้นทางกองทุนหมู่บ้านพระได้มีบัณฑิตมาทำการศึกษากองทุนหมู่บ้านพระซึ่งเป็นผู้จัดทำสารนิพนธ์ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านทำให้การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในหมู่บ้านทำได้ง่ายกว่าบัณฑิตที่ได้ไปศึกษากองทุนที่ไม่ใช่หมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ และบัณฑิตที่ไปทำการศึกษากองทุนหมู่บ้านอื่นมีค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้จ่ายมากกว่าบัณฑิตที่ศึกษาในหมู่บ้านมากอย่างเห็นได้ชัด และการทำการศึกษากองทุนหมู่บ้านจากการสัมภาษณ์ต่าง ๆ สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องกว่า

1.5 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งชุมชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่ใช้วัดความเข้มแข็งของบ้านพระที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดนั้นจากการมีเก็บข้อมูลครั้งแรกเห็นได้ว่าชาวบ้านพระมีความเข้มแข็งในทุก ๆ ด้านพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกันและกัน การยกย่องกันและกัน ชาวบ้านมีโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นทางด้านข่าวสาร การให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของหน่วยงานของส่วนราชการ ในหมู่บ้านทุกครอบครัวสามารถมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ มีการให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี คนชรา ครอบครัวมีความรักใคร่ปรองดองกันดี ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มในการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ช่วยเหลือสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งขึ้นมา เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในหมู่บ้านคนในหมู่บ้านมีการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกัน และในหมู่บ้านมีผู้นำที่ดีคอยให้ความช่วยเหลือและเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ คอยให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องต่าง ๆ มีความยุติธรรมจากการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นบทสรุปผลการมีความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ มีลักษณะช่วยเติมคือชาวบ้านมีความเข้มแข็งทางด้านต่าง ๆ ดี ไม่ว่าจะเป็นความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกันและกัน เป็นต้น

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งชุมชนตามทัศนะของประชาชนบ้านพระ

การสรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งตามทัศนะของประชาชนบ้านพระ ชาวบ้านให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีความเข้มแข็งของหมู่บ้านที่ทำให้หมู่บ้านสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่มีการทะเลาะกัน เนื่องจากชาวบ้านมีความสามัคคี มีความรักให้กันและกัน มีการช่วยเหลือกันและกัน มีการรวมกันจัดตั้งกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ซึ่งต่างก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะมี และที่ชาวบ้านมีความเข้มแข็งจากประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาเนื่องจากในหมู่บ้านมีการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นจากทางโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายที่ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านเป็นประจำ หรือจากผู้นำชุมชนนำข่าวสารมาให้ชาวบ้านทราบ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นในหมู่บ้าน

อภิปรายผล

ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์เห็นว่าชาวบ้านพระมีความเข้มแข็งเป็นอย่างดีสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและสามารถอยู่ร่วมกันภายในหมู่บ้าน โดยความสงบและความกินดีอยู่ดีแบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุน ข้อบังคับกองทุน

- (1) ในการแก้ไขระเบียบกองทุนควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด
- (2) ในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนฉบับใหม่ขึ้นมาควรมีการนำมาให้สมาชิกกองทุนเห็นชอบทุกครั้งและควรมีการข้อมูลระเบียบเก่าไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมของระเบียบฉบับใหม่อีกครั้งว่าดีกว่าฉบับเก่าหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

- (1) ควรมีการรายงานผลการดำเนินงานกองทุนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกเดือนเพื่อให้สามารถรู้ถึงผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- (2) ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านควรมีการระบุนาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละคนอย่างชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันและกัน
- (3) คณะกรรมการควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานกองทุนเพื่อให้การดำเนินงานกองทุนมีขอบเขตและระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกองทุนที่วางไว้

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

- (1) ทางรัฐบาลควรมีการส่งเสริมอาชีพอื่นนอกเหนือจากอาชีพที่ชาวบ้านเคยทำเพื่อเป็นการสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน
- (2) มีการจัดหาตลาดมารับผลผลิตจากการดำเนินโครงการ
- (3) ควรมีการรวมกลุ่มในการจัดซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็นกลุ่มเพื่อให้มีการซื้อในแต่ละครั้งมีจำนวนที่มากพอในการขอส่วนลดจากทางร้านค้าเพื่อให้การจัดซื้อวัตถุดิบในการผลิตมีต้นทุนต่ำ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน (ชุมชนเมือง)

- (1) ในการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปศึกษาความเป็นไปได้ในหมู่บ้านนั้นเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลจากชาวบ้านมากกว่าที่จะให้ชาวบ้านกรอกแบบสอบถามหรือว่ามาเก็บข้อมูลจากชาวบ้านเป็นครั้งคราวเนื่องจากการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน บัณฑิตจะเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านได้

ไปสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเกิดความคุ้นเคยสนิทสนมทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน

(2) การมีบัณฑิตกองทุนเข้ามาทำงานในหมู่บ้านเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ที่ไม่มียานทำเมื่อจบมาได้มีงานทำ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือของทางรัฐบาลแม้จะเป็นระยะเวลาไม่นานแต่เป็นการช่วยเหลือให้บัณฑิตมีงานทำและทำให้เกิดการกระจายเงินในระบบเศรษฐกิจ

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป

(1) ในการค้นคว้าหรือวิจัยครั้งต่อไปเมื่อมีการทำเป็นรายบุคคลหรือรายหมู่บ้านแล้วควรมีการรวบรวมข้อมูลจากหมู่บ้านเป็นระดับตำบล โดยบัณฑิตทุกคนในระดับตำบลร่วมกันวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลระดับตำบลไว้เป็นชุดเพื่อใช้เป็นเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้าข้อมูลระดับตำบล

(2) ในการค้นคว้าหรือทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะให้บัณฑิตกองทุนได้ทำการออกแบบรูปแบบของงานวิจัยเองเพื่อให้บัณฑิตได้ใช้ความสามารถของตนเองในการทำสารนิพนธ์เพื่อเป็นการฝึกตนเองในการทำสารนิพนธ์เพื่อพัฒนาไปสู่การทำวิทยานิพนธ์สำหรับบัณฑิตที่ต้องการไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

บรรณานุกรม

- .2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- .2544. คู่มือศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- .2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.
- . แบบรายงาน บร. 1 - บร. 12.
- เจด็จ อินสว่าง และคณะ.2543. เอกสารเกี่ยวกับการประชุม 21 คำถามเกี่ยวกับการประชุม. เฉลียว นูรีภักดี และคณะ. 2545. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาสารนิพนธ์. นนทบุรี : บ. เอส. อาร์. พรินตริง แมสโปรดักส์.
- นิตา ชูโต.2531. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : พีเอ็น การพิมพ์.
- รัตนะ บัวสนธ์.2538. การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ :
บ. ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.
- .2543. หนังสือพิมพ์ชีวิตชุมชน.
- อุดม จัรัสพันธุ์.2545. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์.
- อัมมาร สยามวาลา.2538. ชุมชนเข้มแข็งคือพลังกองทัพกู้สังคม.

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรีกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดที่คณะกรรมการมอบหมาย

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายก